

LLENGUA CATALANA I

Materials de treball®

Curs 2013-2014

Josep **Besa** (coordinació), Núria **Alturo**, Francesc **Bernat**, Emili **Boix**, Eva **Bosch**, Maria **Cabrera**, Josefina **Carrera**, Neus **Nogué**, Eulàlia **Salvat**, Montse **Sendra**, F. Xavier **Vila**

I. TEXT	3
1. Textos expositius i textos argumentatius	3
1.1 Teoria	3
1.2 Textos	4
1.3 Activitats	8
2. Adequació	16
2.1 Teoria	16
2.2 Textos	17
2.3 Activitats	19
3. Coherència	22
3.1 Teoria	22
3.2 Activitats	23
4. Cohesió	35
4.1 Teoria	35
4.2 Textos	38
4.3 Activitats	39
5. Puntuació	43
5.1 Teoria	43
5.2 Activitats	45
II. GRAMÀTICA NORMATIVA	50
1. Ús de les preposicions	50
1.1 La preposició <i>a</i> davant del CD i el CI	51
1.2 Canvi i caiguda de preposicions	53
1.3 CD i CI + canvi i caiguda de preposicions	58
1.4 Les preposicions <i>per</i> i <i>per a</i>	59
2. Ús dels pronoms	61
2.1 Pronoms febles	61
2.2 Pronoms relatius	67

3. Ús d'algunes formes verbals	70
3.1 <i>Ser, estar i haver-hi</i>	70
3.2 El gerundi	73
4. Activitats de transformació oracional	75
5. Activitats de lèxic	77
 APÈNDIXS	 82
A. Exercicis d'ortografia	82
B. Exercicis de morfologia	88
C. Exercicis de sintaxi	92
D. Frases per corregir	93

I. TEXT

1. Textos expositius i textos argumentatius

1.1 Teoria

	TEXT EXPOSITIU	TEXT ARGUMENTATIU
<i>propòsit</i>	informar formar explicar fer saber	convèncer provocar l'adhesió persuadir fer creure (i també <u>reafirmar</u> les creences que ja té el receptor)
<i>exemples de gèneres</i>	➤ lliçó de llibre de text/manual ➤ informe tècnic ➤ entrada de diccionari i d'enciclopèdia	➤ article d'opinió ➤ columna ➤ editorial ➤ carta del lector
	respostes d'examen i treballs acadèmics	
<i>modalitat prototípica</i>	objectiva	subjectiva
<i>tipus de lectura del text</i>	selectiva (o de consulta)	completa

Si en voleu saber més: Egon Werlich (1976) *A text grammar of English* (Heidelberg, Quelle i Meyer).

1.2 Textos

TEXT 1

FUTBOL

Esport practicat a ple aire entre dos equips d'onze jugadors cadascun amb la finalitat d'introduir una pilota, impulsada amb els peus, a la porteria del contrari. Els jugadors vesteixen samarreta, pantalons curts i mitjons i porten botes especials. Cada equip consta d'un porter i de deu jugadors de camp, que originàriament eren dos defenses, tres mitjos i cinc davanters. La pilota té un perímetre total de 68 a 71 cm i un pes que pot oscil·lar entre 396 i 453 g. El camp de joc, en general cobert de gespa, té una longitud de 90 a 120 m i una amplada de 45 a 90 m. Les mides màximes per a partits internacionals són de 110 per 75 m, i les mínimes, de 100 per 64 m. La línia de 12 cm d'amplada, dita *línia de banda*, delimita la llargada del camp, i una altra d'igual, anomenada *línia de meta*, l'amplada. Entorn del punt central del camp hi ha una rodona de 9,15 m de radi. Una línia transversal que passa pel punt central divideix el camp en dues parts iguals. La porteria o meta és situada al centre de la línia de meta i té una amplada, entre els pals verticals que la configuren, de 7,32 m i una alçada, fins al pal longitudinal que la tanca per dalt, de 2,44 m. Davant la porteria hi ha una àrea rectangular, denominada *àrea de meta*, que fa 18,32 per 5,5 m. Rodejant-la hi ha una altra àrea rectangular, dita *àrea de penal*, de 40,32 per 16,5 m. A onze metres de la porteria hi ha el punt de penal, que serveix de centre per a marcar, per fora de l'àrea de penal, un arc de circumferència de 9,15 m de radi. Hom marca els cantons del camp de joc amb un arc de 90 graus, d'un metre de radi, prenent com a centre les quatre banderoles que assenyalen els angles del camp. El porter és l'únic que pot agafar la pilota amb les mans (dins l'àrea). Dirigeix el partit un àrbitre, auxiliat per dos liniers, un a cada banda. Abans de començar el partit, l'àrbitre sorteja amb una moneda l'opció a triar la part del camp on se situarà a defensar la seva porteria cada equip. L'equip que no escull camp és el que posa la pilota en joc. Els partits tenen una durada de 90 minuts (en les categories inferiors o en el futbol femení sol ésser més curta), dividits en dues parts de 45 minuts cadascuna, amb un descans de 15 minuts. A la mitja part, els equips canvien de cantó, i posa la pilota en joc el que no ho havia fet a la primera part. Començat el partit, cada equip ha de procurar marcar gol (és a dir, enviar la pilota dins la porteria contrària) i evitar que li'n marquin d'acord amb les regles internacionals del joc, de l'observança de les quals té cura l'àrbitre. Guanya el partit l'equip que aconsegueix més gols, i empaten si cap no n'aconsegueix cap o tots dos en fan el mateix nombre. Posat cas que sigui un partit en què calgui determinar forçosament un guanyador, hom pot jugar una pròrroga de dues parts de quinze minuts cadascuna o llançar penals. Quan la pilota surt per la línia de meta, fora de la porteria, la torna a posar en joc, amb el peu, un jugador de l'equip contrari del que la hi ha enviada (→ *fora*, → *còrner*), i quan la pilota surt per la línia de banda un jugador de l'equip contrari del que la hi ha enviada la posa en joc amb les mans. Les

faltes poden ésser directes o indirectes, segons que siguin transformables en gol pel mateix jugador que tira la falta o per mitjà d'un altre jugador, respectivament. Si la falta castigada amb xut directe s'ha produït dins l'àrea de penal, hom llança un càstig amb la pilota situada en el punt de penal, i només pot defensar la porta el porter, puix que els altres jugadors han de restar tots fora de l'àrea gran. Les competicions de futbol poden ésser jugades per sistema de *lliga*↑ o per sistema de *copa*↑.

Terreny de joc i pilota de futbol

TEXT 2

ELOGI DEL FUTBOL

N'hi ha que es fan els estrets amb això del futbol, i se'l carreguen amb displicència comparant-lo amb altres esports que, com el polo gràcies a l'enorme plasticitat del cavall, poden semblar més bells i fins i tot més nobles. Tot i que enmig de les masses que el futbol electritza hi ha legions d'imbècils i primitius, és evident que el goig que el futbol proporciona té poc a veure estrictament amb el joc. Com quasi totes les activitats que es relacionen amb l'ànima, hi ha en el futbol un pretext, que són les regles (molt estrictes, com cal que sigui), els jugadors i les habilitats de què disposen per passar-se la pilota superant els entrebancs. El joc pot ser bell (si se'n coneixen els usos, com en tot: també l'art contemporani repugna els ignorants) però no és la bellesa el que li dona sentit, ni la tensió que es va creant a mesura que el partit avança ni tan solament el goig de guanyar o la tristesa de perdre. El futbol és el joc de la nostra infància. Un joc democràtic a l'abast dels que corriem com ànecs. Gràcies al futbol, de nens, vam saber què era l'èpica abans de saber-ne el nom. Per això ens apassiona: és sabut que l'única pàtria és la infància i que hi tornem per més que el temps ens en separi.

Font del text 1: *Hiperenciclopèdia* (<http://www.grec.net/home/cel/main.HTM>); consulta: 8.10.2006.

Font del text 2: Antoni Puigverd, *Punt Diari*, 3.6.1992.

TEXT 3**Instrucció**

A la taula següent es relacionen els diferents propòsits de lectura amb la velocitat lectora i els índexs de comprensió. **Exposa** la informació que conté la taula en un text destinat a un llibre de text de llengua catalana de batxillerat. L'extensió del text ha de ser de 200 a 250 paraules.

PROPÒSIT	VELOCITAT	COMPENSIÓ
Lectura selectiva (consulta i repàs)	Màxima (500 paraules per minut)	Aproximadament el 50% del text
Lectura d'entreteniment	Ràpida; atenció difusa	Aproximadament el 70% del text
Lectura d'estudi	Lenta	Aproximadament el 90% del text
Lectura d'anàlisi	Mínima; concentració	Aproximadament el 100% del text

Text**PROPÒSITS DE LECTURA, VELOCITAT LECTORA I ÍNDEXS DE COMPENSIÓ**

Molt a grans trets, podem dir que hi ha quatre grans propòsits de lectura: la *lectura selectiva*, la *lectura d'entreteniment*, la *lectura d'estudi* i la *lectura d'anàlisi*. El propòsit de la lectura condiona la velocitat amb què llegim i l'índex de comprensió del text. Vegem-ho.

La *lectura selectiva*, que és aquella que fem en cas de consulta de fonts d'informació i en cas de repàs (per exemple, poc abans d'un examen, per recordar dades que pensem que ens poden demanar), és la més ràpida de totes; per això no és estrany que amb aquest tipus de lectura aconseguim de comprendre només el 50% del text, aproximadament.

La *lectura d'entreteniment* o d'atenció difusa, que és aquella que posem en pràctica en el temps d'oci (pensem, posem per cas, en la lectura d'una novel·la), és menys ràpida que la lectura selectiva; amb aquest tipus de lectura arribem a un índex de comprensió superior al de la lectura selectiva: aproximadament, el 70% del text.

La *lectura d'estudi*, que és la que fem, com el seu nom indica, quan estudiem un text, és més lenta que les anteriors, però en contrapartida assegura un índex de comprensió del text més alt: aproximadament el 90%.

Finalment, la *lectura d'anàlisi*, que és el tipus de lectura que fem quan examinem detalladament un text, en ser la que requereix més concentració de totes, és la més lenta; amb ella aconseguim una comprensió total.

Així doncs, podem concloure que la velocitat de lectura està íntimament relacionada amb el propòsit i que és inversament proporcional a l'índex de comprensió del text.

Conèixer aquestes possibilitats ens permetrà adequar la nostra lectura al nostre objectiu, i rendibilitzar el temps que hi invertim.

289 paraules

Adaptat del text d'una alumna de Llengua catalana I.

TEXT 4**Instrucció**

Al teu poble, situat en un paratge natural quasi verge, hi ha el projecte de celebrar-hi, l'estiu vinent, un festival de rock multitudinari. Alguns veïns consideren que aquesta publicitat afavorirà l'economia local, mentre que altres tenen por que un esdeveniment d'aquestes característiques danyi el medi ambient de manera irreversible. L'ajuntament ha decidit convocar un referèndum vinculant. Imagina't que formes part d'una de les dues plataformes que s'han creat per defensar sengles posicions i que t'han encomanat que escriguis una carta als veïns del poble per convèncer-los que han de votar a favor de la idea que defensa la teva plataforma. Escriu aquesta carta. L'extensió del text ha de ser de 280 a 320 paraules.

Text

Benvolguts veïns,

Com ja sabeu, el proper dia 15 de desembre hem d'escollir si volem o no volem que al nostre poble se celebri el festival de rock ENROCKA'T. Els veïns que hi estem en contra volem fer-vos saber els nostres motius.

En primer lloc, cal recordar que l'activitat econòmica del nostre poble és eminentment rural i que, darrerament, han sorgit iniciatives que estan potenciant una explotació responsable dels recursos naturals de la zona; en són algunes l'ecoturisme, l'ús farmacèutic de plantes que només creixen en aquesta zona de Catalunya, la caça controlada d'animals com el senglar i l'isard i la pesca de la truita.

En segon lloc, si el nostre poble es distingeix per alguna cosa és perquè sempre ha sabut conservar el patrimoni natural. És al nostre poble que viuen espècies protegides com el trençalòs, el voltor comú, el gall fer, el picot negre, la llúdriga, l'isard, la papallona Apol·ló, la flor de neu i el marcòlic.

En tercer lloc, no hem d'oblidar els resultats que el DOCTOR MUSIC FESTIVAL va deixar: deutes milionaris —encara no pagats— a les empreses distribuïdores de begudes i als comerços locals, destrossa de camps de conreu, generació d'una quantitat ingent de residus que ningú no es va preocupar de recollir, i problemes derivats de la contaminació acústica i lumínica de la zona: bestiar estressat que no va produir, espècies que van emigrar, etc.

En resum, creiem del tot en l'aprofitament turístic del nostre poble, però davant dels dos models que es debaten (el que es concentra en una setmana, genera deutes, malmet els recursos agraris que són la base de la subsistència de molts de nosaltres i pot posar en perill espècies que ens distingeixen com a poble, o el turisme basat en la sostenibilitat, que es distribueix al llarg de tot l'any i ajuda a crear infraestructures que milloren la nostra qualitat de vida), ens quedem sense cap dubte amb el segon.

El dia 15 de desembre no decidim només si es fa el macroconcert o no: triem un model de poble. I no hauríem d'oblidar que nosaltres hi vivim cada dia i que ens hi hem de trobar a gust. Així doncs, us demanem que voteu NO.

Us agraïm la vostra atenció. Sabem que votareu responsablement.

376 paraules

Adaptat del text d'una alumna de Llengua catalana I

1.3 Activitats

- **Redacta un text expositiu d'una extensió d'entre 200 i 250 paraules (activitats 1-3).**

ACTIVITAT 1

T'han demanat que elaboris un breu text expositiu per presentar l'autor Quim Monzó i la seva obra en un curs no especialitzat sobre literatura catalana contemporània que ha de tenir lloc a la Universitat d'Edimburg (Escòcia, Regne Unit). A partir de la informació que et proporcionem tot seguit, redacta aquest text per al dossier de treball del curs.

Quim Monzó

Barcelona, 1952.

Publicacions: deu llibres de narrativa i vuit d'articles.

Algunes obres de narrativa

- *L'illa de Maïans*. Barcelona: Quaderns Crema, 1985 (15 impressions) i 2000.
- *La magnitud de la tragèdia*. Barcelona: Quaderns Crema, 1989 (20a reimpressió: 1999).
- *El perquè de tot plegat*. Barcelona: Quaderns Crema, 1993 (5a reimpressió: 2002).
- *Guadalajara*. Barcelona: Quaderns Crema, 1996 (9 impressions) i 2000 (2a reimpressió: 2001).
- *Mil cretins*. Barcelona: Quaderns Crema, 2007 (8a reimpressió: 2008).

Alguns reculls d'articles

- *Zzzzzzzz*. Barcelona: Quaderns Crema, 1987 (9a reimpressió: 2002).
- *No plantaré cap arbre*. Barcelona: Quaderns Crema, 1994 (6a reimpressió: 2002).
- *Del tot indefens davant dels hostils imperis alienígenes*. Barcelona: Quaderns Crema, 1998 (5a reimpressió: 1998).
- *El tema del tema*. Barcelona: Quaderns Crema, 2003.
- *Catorze ciutats comptant-hi Brooklyn*. Barcelona: Quaderns Crema, 2004 (2a reimpressió, 2004).

Premi Nacional de Literatura, premi de narrativa Ciutat de Barcelona, premi de novel·la Prudenci Bertrana, premi de novel·la El Temps, premi Lletra d'Or al millor llibre de l'any, premi dels Escriptors Catalans i, quatre vegades, premi de la Crítica, que atorga *Serra d'Or*.

Traduït a l'alemany, l'anglès, el basc, el danès, l'espanyol, el finès, el francès, el gallec, l'hongarès, l'italià, el japonès, el neerlandès, el noruec, el rus i el suec.

Ha traduït Truman Capote, J. D. Salinger, Ray Bradbury, Thomas Hardy, Harvey Fierstein, Ernest Hemingway, John Barth, Roald Dahl, Mary Shelley, Javier Tomeo, Arthur Miller, Eric Bogossian...

Col·laborador habitual del diari *La Vanguardia*.

Elaborat a partir de: <http://www.monzo.info/indc.htm>

ACTIVITAT 2

Estàs fent un treball de curs sobre els registres lingüístics, i vols dedicar un breu apartat a les diferències entre la comunicació oral i la comunicació escrita. Per fer-ho, creus que et pot ser útil la informació següent.

COMUNICACIÓ ORAL I COMUNICACIÓ ESCRITA (diferències freqüents, no absolutes)	
COMUNICACIÓ ORAL	COMUNICACIÓ ESCRITA
Característiques situacionals	
Instantània (cara a cara)	Diferida
Espontània i irreversible	Elaborada (planificada)
Associada sovint als contextos d'ús privats	Associada sovint als contextos d'ús públics
Acompanyada de gestos (mirades, indicacions amb la mà...)	Acompanyada de recursos gràfics (puntuació, lletra negreta i cursiva...)
Característiques lingüístiques	
Selecció de lèxic general (<i>tenir angines, menjador...</i>)	Selecció de lèxic especialitzat (<i>estar afectat d'amigdalitis, refectori...</i>)
Ús de paraules díctiques, lligades al context (<i>jo, tu, ara, aquí, avui...</i>)	Ús d'expressions independents del context (<i>una noia, el 19 d'octubre del 2007, Barcelona, el segle XXI...</i>)
Exemples de gèneres que tenen prototípicament aquestes característiques	
Conversa col·loquial cara a cara	Manual acadèmic
Exemples de gèneres que no tenen prototípicament aquestes característiques	
Conferència	Missatge de correu electrònic entre amics

ACTIVITAT 3

El quadre següent mostra els resultats d'un estudi recent sobre l'insomni. Presenta aquests resultats en un text expositiu per al lloc web de l'Associació d'Afectats per Trastorns del Son.

L'insomni

- Població afectada: 30%
- Tipus d'afectació: crònica (33 %), transitòria (67%)
- Sexe dels afectats: home (34%), dona (66%)
- Edat dels afectats: menys de 40 anys (20%), més de 40 anys (80%)
- Sexe + Edat: homes de menys de 40 anys (8%), dones de menys de 40 anys (12%), homes de més de 40 anys (26%), dones de més de 40 anys (54%)
- Factors de risc: consum de substàncies estimulants, alternança de torns laborals, acumulació d'estrès i angoixa, existència de malalties orgàniques (psiquiàtriques, nervioses o metabòliques)
- Tractaments: higiene del son (condicions ambientals que predisposen a dormir bé), tècniques de relaxació, fàrmacs.
- Unitats especialitzades en trastorns del son a Barcelona a: Hospital Clínic, Hospital de Vall d'Hebron, Institut Dexeus.

El son

- Hores de son necessàries en la població adulta: 8 (90%), 5 (5%), 10 (5%).
- Migdiada: recomanable, sempre que no duri més de 25 minuts.

Elaborat a partir de Marta Ciércoles, "Dormir bé per viure millor", *Avui* (24 de març del 2001)

- **Redacta un text argumentatiu d'una extensió d'entre 280 i 320 paraules (activitats 4-6).**

Els textos que acompanyen cada proposta són titulars de premsa o fragments de llibres i articles que tenen relació amb el tema, i els pots fer servir, si ho creus convenient, per orientar la teva argumentació.

ACTIVITAT 4

A la sortida d'una escola, un grup de mares conversen sobre els problemes de l'alimentació dels fills. Algunes comenten que cal donar llibertat als nens perquè triïn el menjar que més els agrada, ja que altrament poden adoptar actituds negatives i negar-se a menjar. Unes altres defensen que correspon als pares controlar la dieta dels infants per tal de garantir que sigui prou variada.

Escriu un article per a la revista de l'escola defensant una d'aquestes dues posicions.

La insistència dels pares en el menjar pot generar una actitud de resistència en els fills, que rebutgen l'aliment.

Un 73% de nens menors de 12 anys mengen quantitats insuficients de fruita i verdura.

Augmenta espectacularment el consum de menjar precuinat

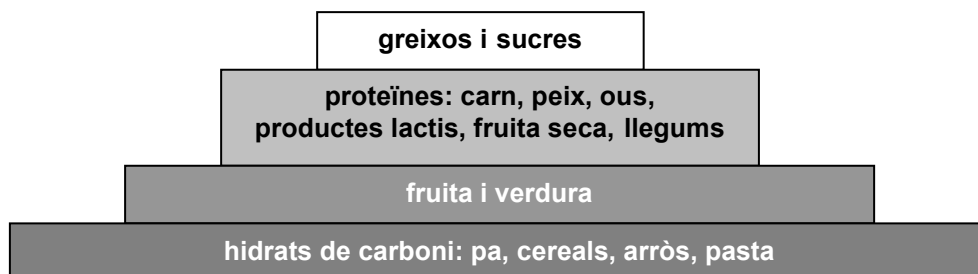
Un 60% de famílies reconeixen que, almenys cinc vegades per setmana, recorren a menjar precuinat, particularment pizzes, fregits i arrossos congelats.

No hi ha cap aliment que sigui essencial per al nen, i sempre és possible trobar un substitut nutritiu per a qualsevol aliment que el nen es negui a menjar.

Alguns nens utilitzen el menjar per manipular els seus pares.

La piràmide alimentària mostra la proporció en què s'han de menjar els principals grups d'aliments perquè els nens tinguin una aportació equilibrada de nutrients.

PIRÀMIDE ALIMENTÀRIA

ACTIVITAT 5

Les enquestes d'opinió assenyalen que la immigració extracomunitària és una de les principals preocupacions de la població autòctona; en aquest sentit, és especialment alarmant l'augment d'actituds racistes entre aquest sector de la població. Malgrat la tasca que duen a terme algunes institucions públiques i moltes ONG, els estereotips negatius contra els immigrants són encara molt estesos i sembla que no minven. Creus que la nostra societat és racista?

La revista on treballes t'ha demanat que argumentis en un article d'opinió les teves idees sobre aquest tema.

Els porters d'una discoteca apallissen un magrebí que protestava perquè no el deixaven entrar.

Un investigador demostra que la violència “de baixa intensitat” contra els fills dels immigrants és molt present als instituts.

Els experts afirmen que els europeus ignoren els beneficis que els immigrants aporten a l'economia.

Una escola del Maresme protegeix una menor subsahariana obligada pel seu pare a casar-se amb un vidu.

Algunes actuacions violentes de joves pertanyents a bandes organitzades d'origen llatinoamericà han causat alarma social.

En diverses localitats catalanes una part del veïnat s'ha oposat obertament a la instal·lació d'una mesquita al seu barri.

ACTIVITAT 6

El jovent català s'emancipa força més tard que no pas el dels països més desenvolupats del nostre entorn, i això genera un intens debat social.

Escriu un article d'opinió per a la revista de la Facultat en què mostris el teu parer sobre la qüestió.

Les generacions joves estan malacostumades: han crescut en l'abundància i no saben assumir ni riscos ni responsabilitats.

A Catalunya, la majoria de les ofertes laborals per al jovent són precàries: poca durada, remuneracions baixes i escassa protecció social.

El preu de l'habitatge fa impossible marxar de casa fins que s'ha assolit l'estabilitat laboral.

Mentre que els nous immigrants treballen i tiren endavant les seves famílies, el jovent autòcton no treballa perquè no vol.

Les famílies de l'Europa meridional mantenen lligams més sòlids que les de l'Europa protestant.

Les polítiques públiques de joventut afavoreixen la immaduresa: en comptes de casals de joventut i concerts gratuïts, calen beques i habitatge públic.

ACTIVITAT 7

Redacta un text expositiu o argumentatiu

Entre els elements que més destaquen a l'hora d'explicar la inestabilitat política de l'Orient Mitjà contemporani hi ha l'existència d'un conflicte obert entre palestins i israelians pel control d'un mateix territori. A la revista de la teva Facultat heu volgut elaborar un dossier sobre aquesta qüestió que contindrà textos expositius i textos argumentatius.

- **Text expositiu**

A tu t'ha correspost de redactar un article introductori d'entre 200 i 250 paraules en què has de **plantejar quin va ser el procés que va conduir a la partició de la Palestina britànica i a la creació de l'Estat d'Israel l'any 1947**. Tingues en compte que al dossier hi haurà diversos especialistes que argumentaran a favor o en contra de diferents posicions. La teva tasca, per tant, no és exposar la teva opinió personal, sinó mirar d'exposar les dades aplegades en diferents fonts (llibres especialitzats, enciclopèdies, webs, etc.) amb el màxim distanciament per permetre als lectors d'avaluar les diferents argumentacions que els proporcionareu.

- **Text argumentatiu**

A tu t'ha correspost de redactar un article d'entre 280 i 320 paraules en què **responguis la pregunta de fins a quin punt l'aprovació l'any 1947, per part de les Nacions Unides, de l'Estat d'Israel va ser un error**. Servint-te dels teus coneixements sobre el tema i de les dades que et proporcionem, argumenta a favor o en contra de la decisió de les Nacions Unides.

Algunes dades sobre la qüestió

- En l'antiguitat, l'actual territori d'Israel/Palestina va ser ocupat per diversos pobles (cananeus, filisteus, israelites, etc.) i sotmès a diversos imperis (egipci, assiri, persa, macedoni, romà, etc.).
- La derrota de les revoltes contra Roma del segle II dC comporten la desaparició quasi absoluta dels jueus del territori.
- Fins al segle XIX, Palestina serà poblada primer per cristians i, posteriorment, sobretot per musulmans, i controlada per diversos estats: per Roma i Bizanci, per diversos estats arabomusulmans, pels croats, per l'Imperi Turc, etc.
- Per als jueus, aquest territori constitueix la Terra Promesa per Jahvè al «poble elegit». Diversos indrets d'aquest territori –sobretot Jerusalem– són igualment sants per a cristians i per a musulmans.
- A finals del segle XIX, els pogroms a l'Europa Central i Oriental afavoreixen l'emigració de milers de jueus cap a Palestina, alhora que les ideologies nacionalistes reclamen el dret de tota nació a disposar d'un estat propi.
- Després de la Primera Guerra Mundial, Palestina passa de ser possessió otomana a ser administrada per l'Imperi Britànic.
- L'antisemitisme creixent durant el primer terç del segle XX a Europa fa fugir milers de jueus cap a Palestina; arribaran al mig milió l'any 1939 (vora 1/3 de la població total).
- A mesura que creixerà el nombre i la influència dels jueus, s'incrementarà la tensió i els enfrontaments amb els àrabs palestins (musulmans i cristians).
- Durant el mandat, la Gran Bretanya anirà pactant amb jueus i àrabs en funció dels seus interessos.
- Després de la Segona Guerra Mundial, el descobriment del genocidi jueu facilitarà que les Nacions Unides aprovin el 29 de novembre de 1947 un pla per dividir Palestina en dos estats, un de jueu i un d'àrab, amb Jerusalem com a zona internacional.
- La Lliga Àrab rebutja el pla de partició, mentre que els jueus l'accepten.
- Creix la violència entre àrabs, jueus i britànics, amb atemptats i represàlies sagnants contra civils i militars.
- El 14 de maig de 1948 s'acabà el mandat britànic a Palestina.
- El 14 de maig de 1948 el Consell Provisional Jueu declarà el nou Estat d'Israel.
- Els estats àrabs no accepten la proclamació del nou Estat i llancen una ofensiva (guerra 1948-1949).
- Centenars de milers d'arabopalestins (650.000 segons les Nacions Unides) es veuen desplaçats (fugits i/o expulsats) dels territoris sota control jueu, i milers de jueus de diversos països àrabs fugen cap a Israel.
- L'exèrcit jueu venç en la guerra de 1948-1949; la victòria consolida l'Estat d'Israel.
- Des d'aleshores:
 - L'Estat palestí no es va arribar a proclamar: Gaza fou annexionada per Egipte, i Cisjordània per Jordània. Només a partir dels 90, l'Autoritat Nacional Palestina ha tingut certa autonomia sobre els territoris ocupats, ja desvinculats d'Egipte i Jordània.
 - El conflicte ha provocat centenars de milers de refugiats palestins a diversos països àrabs.
 - S'han produït diverses guerres entre àrabs i israelians, s'ha generat una fortíssima inestabilitat regional i un antagonisme entre jueus i musulmans arreu del món.
 - La referència a la qüestió palestina és present en bona part dels conflictes entre musulmans i no musulmans arreu del món.

2. Adequació

2.1 Teoria

Definició d'adequació	Propietat del text per la qual aquest s'adapta al context comunicatiu en funció de les característiques del destinatari i el tipus d'objectiu que l'emissor pretén aconseguir
------------------------------	---

Per adaptar el text al context, cal tenir en compte els aspectes següents:

1) La variació relacionada amb diferències pròpies dels usuaris

- Segons el lloc d'on s'és originari: *varietats geogràfiques o diatòpiques*
- Segons el(s) grup(s) social(s) a què es pertany: *varietats socials o diastràtiques*
- Segons l'època en què s'ha nascut: *varietats històriques o diacròniques*
- En els usos públics i formals, la varietat comuna: *l'estàndard*. Varietat formada a partir de la *norma* (selecció de les varietats anteriors). Pot presentar variacions si la comunitat lingüística està repartida en diferents territoris (*subestàndards*)

2) La variació relacionada amb l'ús o la situació comunicativa

- Segons el *tema* o *camp*: general o especialitzat
- Segons el *canal* o *mode*: oral o escrit; espontani o preparat; cara a cara o diferit
- Segons el *nivell de formalitat* o *relació entre els interlocutors*: formal o informal
- Segons el *propòsit* o *intenció*: informar, convèncer, etc.

3) El tipus de text i el gènere: cada text sol pertànyer a un o diversos tipus de text (però sempre n'hi ha un de predominant), des d'un punt de vista formal, i a un gènere determinat

- Tipus de text (des d'un punt de vista formal): mode d'organització predominant en un text (descriptiu, narratiu, expositiu, argumentatiu, instructiu)
- Gènere: model d'escrit amb convencions pròpies (article d'enciclopèdia, article d'opinió, guia, carta, notícia, etc.)

4) La modalització: posició de l'emissor respecte al que es diu, el receptor o l'acte de parla

Si en voleu saber més: Josep M. Castellà (1992) "El text com a camaleó", a De la frase al text. Teories de l'ús lingüístic (Barcelona, Empúries), p. 115-138.

2.2 Textos

TEXT 1

Elements minerals

L'organisme necessita quasi una vintena d'elements minerals que s'incorporen al cos de diverses maneres: en combinacions orgàniques o en sals minerals.

Els elements minerals intervenen molt directament en la consolidació de l'esquelet i de les dents; també formen part de la sang, de teixits tous, com el cervell, i del sistema nerviós; regulen l'equilibri dels líquids de l'organisme, els batecs cardíacs i l'esmalt de les dents; intervenen en la composició de l'hemoglobina, dels enzims de les vitamines...

BONMATÍ, Ignasi (1991). *L'alimentació i els aliments*. Barcelona: AIABC, p. 42.

TEXT 2

15.1 HOMEÒSTASI DEL CALCI

El metabolisme mineral té com a principal missió fisiològica el control dels nivells plasmàtics de calci, fosfat i magnesi, a través de la regulació dels processos d'ingesta i absorció digestiva, distribució plasmàtica i unió a proteïnes de transport, dipòsit i mobilització en el teixit ossi, i filtració, reabsorció i excreció renal. Les regulacions es realitzen per controls químics (de gradients de concentració) i hormonals. La parathormona, la vitamina D i la calcitonina són les principals hormones implicades en aquest control (taula 15.1), tot i que també hi participen les hormones sexuals, tiroïdals, els factors de creixement i els glucocorticoides.

GONZÁLEZ SASTRE, J. (ed.) (1993). *Bioquímica clínica*. Barcelona: Barcanova, p. 275.

TEXT 3

**Jaume, compra
embotits i
formatges per
l'excursió de demà.
Això és per la Pilar.
Porta'ls-hi abans de
sopar. Un petó!
Maria**

Post-it deixat al costat d'unes claus,
al moble del rebedor.

TEXT 4

hl! sc l berta q tal? xq n
vas veni l dilluns? staves
fora n? cm to pases a
mallorca?
s bníc as ft ftos? cnt 1
peto
xxx

Missatge de text d'un mòbil.

2.3 Activitats

ACTIVITAT 1

En Jacob Abimelec ha escrit una carta a la Conselleria d'Ensenyament que no s'ajusta al grau de formalitat que aquesta mena de cartes requereixen. Torna-la a escriure.

Conselleria d'Ensenyament

Hola:

Miri, li escric perquè tindria ganes de continuar estudiant filologia semítica a Jerusalem. Com que aquí casa som vint-i-cinc mil i les peles no arriben, he pensat dirigir-me a vostè perquè m'ajudi amb una beca o el que sigui.

El meu currículum acadèmic és força brillant, i seria una llàstima que hagués de deixar els estudis per falta de "pasta". Segur que ho entendrà i que em tirarà un cable.

Això espero. Fins aviat.

Jacob Abimelec, c/ Isaac el Cec, 48 GIRONA – 1760

ACTIVITAT 2

Estàs passant les vacances d'estiu amb un grup d'amics al Pirineu. Has escrit una postal als teus pares i en vols escriure una altra a la teva cap de la feina, una senyora gran i força seriosa. Reelabora la postal que has escrit als teus pares per adequar-la a aquest nou destinatari.

Benasc, 8/8/2007

Estimats pares,

Ja fa cinc dies que som al
càmping i no para de ploure.

Un pal! Espero que el sol
surti aviat i que puguem fer
les excursions previstes.

Volem pujar a l'Aneto, i amb
aquest temps...!!!

Mare, les croquetes del
primer dia, boníssimes.

Molts petons!

Firma

ACTIVITAT 3

Els textos següents han estat extrets del comentari que van escriure uns estudiants universitaris sobre el llibre *Flors per a l'Algernon*. Ordena'ls segons el grau creixent (de menys a més) d'implicació de l'autor.

1

Tots els estudiants de magisteri sabem fins a quin punt és important saber expressar les emocions i viure de manera positiva els nostres sentiments. També sabem que la família és la influència més important per a qualsevol infant. [...] Però un llibre com *Flors per a l'Algernon* ens ho fa veure d'una manera més clara.

2

Flors per a l'Algernon és un llibre que m'ha agradat molt per molts motius. En primer lloc, perquè amb aquesta lectura m'he adonat del valor relatiu que té la intel·ligència, he vist com són d'importants els sentiments i les emocions. Penso que el llibre ens demostra que no es pot ser feliç si no es té seguretat afectiva. En segon lloc, m'ha fet veure la importància de la família en l'educació d'un infant deficient.

3

Es pot dir que *Flors per a l'Algernon* és una novel·la de ciència-ficció, perquè la història que ens presenta Daniel Keyes és, de moment, una realitat impossible. Però es poden treure molts ensenyaments d'aquest llibre, perquè resulta fàcil establir un paral·lelisme entre les vivències del protagonista, Charlie Gordon, i les de la vida quotidiana d'un jove amb retard mental que pugui existir en la realitat.

Textos extrets de Maria Grau, "A l'entorn de la subjectivitat". *Llengua i Ús*, 19, 2000

ACTIVITAT 4

En aquest text l'emissor expressa el seu punt de vista mitjançant un grau d'implicació molt alt, en 1a persona. Reescriu el text de manera que el grau d'implicació sigui menor.

Diego Armando Maradona

Aquest dissabte passat tots vam poder veure per televisió l'homenatge a Diego Armando Maradona, al meu entendre un dels millors futbolistes de tots els temps. La primera consideració que vull fer, però, és si es mereixia o no aquest reconeixement. Des d'un punt de vista crític, m'atreviria a dir que la seva relació amb les drogues i les seves últimes afirmacions —per mi molt desafortunades— en favor de Bin Laden, per posar dos exemples, desacrediten el Maradona persona i només per això em sembla que estaria justificat no retre-li cap tipus d'homenatge. Però crec que no em puc guiar només per aquestes consideracions, sinó que estic en l'obligació de rendir-me davant d'un dels homes que més han dignificat aquest esport i que més m'han fet gaudir.

Elaborat a partir d'Albert Belis, «Diego Armando Maradona», *Presència*, 1.551, novembre 2000

ACTIVITAT 5

Has escrit una carta al director d'un diari de la teva ciutat, però un cop escrita t'ha semblat que seria millor que el to fos menys personal, més distanciat. Reelabora-la abans d'enviar-la al diari.

Traves als pares

Haig de reconèixer que en aquest país només m'he trobat facilitats a l'hora de tenir fills: no puc accedir a una guarderia pública, no puc passar per les voreres del meu barri amb el cotxet, per compatibilitzar feina i vida familiar m'haig de pagar un cangur i, per acabar-ho d'adobar, pago un 16% d'IVA per cada paquet de bolquers que compro. Una vegada més, felicito de tot cor totes les administracions amb responsabilitats en aquestes qüestions.

Ester R. Calvo de Haro. Barcelona

Elaborat a partir d'una carta al director publicada a *El Periódico de Catalunya* el 19 de març del 2000

3. Coherència

3.1 Teoria

Definició de <i>coherència</i>	Propietat del text per la qual aquest s'elabora i s'interpreta com una construcció <u>articulada</u> d'unitats d'informació. Concepte clau: tema del text.
Principi de cooperació (Paul Grice, <i>Logic and conversation</i>, 1975) Els parlants es comprometen a construir conjuntament l'intercanvi comunicatiu i a contribuir-hi en cada moment de la manera més convenient	
Màximes en què es desplega el principi de cooperació	
De relació	• sigues pertinent/rellevant. El que diguis s'ha d'avenir amb el tema que tractis i ha de ser útil per atènyer l'objectiu que persegueixis
De manera	• sigues clar: ➤ evita l'obscuritat i l'ambigüitat ➤ sigues ordenat
De quantitat	• fes que la teva contribució sigui tan informativa com calgui • no facis que la teva contribució sigui més informativa del que calgui
De qualitat	• no diguis res que creguis que és fals • no diguis res que no puguis provar

EXEMPLES DE TRANSGRESSIÓ DE LES MÀXIMES DEL PRINCIPI DE COOPERACIÓ

Pregunta: Em deixes els apunts de dimecres?

Respostes: (1) La Joana s'ha comprat l'últim disc de Björk.

(2) El dia 18 d'octubre del 2007 una servidora es va quedar a casa a ce ela a pe a erra i va fer ce a ema pe a ena a.

(3) Sí, els apunts els vaig prendre molt bé perquè vaig estar atenta tota l'estona, la classe va ser superinteressant, la professora va parlar dels subjectes oracionals i va fer molts arbres a la pissarra. Va fer servir guixos de diferents colors per marcar conceptes diferents i també va passar diapositives. Ara te'ls dono.

(4) Dimecres no vaig anar a classe [*en cas que l'afirmació sigui falsa*].

Si en voleu saber més: Josep M. Castellà (1992) "El text com a construcció", a De la frase al text. Teories de l'ús lingüístic (Barcelona, Empúries), p. 139-156.

3.2 Activitats

ACTIVITAT 1

Aparella els *títols* d'exposicions de la columna de l'esquerra amb els *fragments de text* de la columna de la dreta que s'hi relacionen des d'un punt de vista semàntic.

(1) Veure-ho per no creure-s'ho	A (...) A més, pel fet de tractar-se d'una exposició alliberada de la servitud de la vista, els textos també s'han fet amb llenguatge braille.
(2) Atrapats en ambre	B (...) des de la cultura de Nok, que es va desenvolupar al 500 aC, fins a les darreres creacions dels iorubes, a principi del nostre segle.
(3) Amazònia, l'últim paradís	C (...) La creença que l'ànima havia de superar una sèrie de proves abans d'aconseguir l'entrada en els diversos paradisos va contribuir a l'aparició de tota una sèrie de creacions artístiques amb un clar propòsit cerimonial.
(4) Per nassos: essències i fragàncies naturals	D La mostra proposa un recorregut per diverses il·lusions i paradoxes perceptives que ajuden a comprendre com funciona el cervell per captar el món que l'envolta. L'exposició està equipada amb 33 mòduls interactius que plantegen al visitant diverses paradoxes sensorials.
(5) Fauna amenaçada	E (...) El director del Museu de la Ciència de "la Caixa", Jorge Wagensberg, modera una reunió de científics de primer ordre en la qual el públic podrà participar amb les seves preguntes.
(6) Jornades internacionals. Els límits de la vida	F (...) Hi ha espècies que fins i tot són víctimes de l'acció directa de l'home o que pateixen els efectes de la introducció de formes animals alienes als ecosistemes autòctons.
(7) Vida i mort. Art funerari de l'occident de Mèxic	G (...) L'exposició s'articula en sis àmbits temàtics: <i>L'expedició, El vol, La selva, La diversitat, Homo sapiens sapiens</i> i <i>Homo sapiens... sapiens?</i>
(8) Àfrica: màgia i poder. 2.500 anys d'art a Nigèria	H Aquesta exposició reuneix més de 60 peces que contenen un centenar d'insectes atrapats per gotes d'ambre fa 40 milions d'anys.

Elaborat a partir d'*Estrella 9* (1998: 77-80)

ACTIVITAT 2

Busca els **problemes de coherència** dels textos següents.

Els experts afirmen que l'explosió dels torpedes del "Kursk" va causar el naufragi

A.B./EFE/Moscou

La reflotació del submarí rus *Kursk*, que es va enfonsar l'any passat al mar de Barentsz amb 118 tripulants a bord, ha permès descobrir que el naufragi va ser provocat per una forta explosió a bord i que no va ser conseqüència d'una col·lisió amb un altre submarí. L'excapità del submarí *Smolensk*, Arkadi Iefanov, va declarar que "la causa de l'enfonsament va ser la detonació de tots els seus torpedes". La seva declaració i les imatges d'un petit robot submarí van ser suficients perquè els experts descartessin les versions oficials sobre les causes de l'enfonsament. Arkadi Iefanov va dir que el fet que el pont de comandament del submarí estigui gairebé intacte demostra que el submarí no es va enfonsar a conseqüència d'una col·lisió.

L'operació de reflotació està prevista per al setembre, i els experts russos van intentar ahir dispersar les pors d'una catàstrofe ecològica en cas que l'operació de rescat fracassés i van assegurar que no hi ha riscos ecològics ja que la sobrecàrrega que rebran els reactors no serà superior a la que van suportar en el moment del naufragi.

El Punt, 25 de juliol del 2001

INICI DE LES VACANCES

L'operació sortida comença sense incidents a les carreteres

73.000 viatgers van utilitzar ahir les pistes de l'aeroport del Prat
XAVIER ADELL / EL PRAT

L'operació sortida es va desenvolupar ahir sense incidents remarcables a les carreteres catalanes, amb les retencions habituals de qualsevol cap de setmana. La jornada als aeroports també va ser tranquil·la.

L'aeroport del Prat va viure ahir una intensa primera jornada de l'operació sortida de les vacances d'estiu. Les terminals van rebre uns 73.000 viatgers que van embarcar als 837 avions que van sortir o van aterrar a les pistes barcelonines. La sortida es prolongarà durant tot el cap de setmana i suposarà un total de 2.205 moviments d'aeronaus i el desplaçament d'uns 211.500 passatgers.

La jornada va transcórrer pràcticament sense incidents en les operacions aèries, malgrat la vaga del personal de neteja i les aturades parcials dels empleats de les cafeteries. A primera hora de la tarda, els avions a penes registraven retards a l'hora de marxar i les úniques demores, d'un màxim de mitja hora, les acumulaven vols que havien d'aterrar al Prat.

L'aeroport de Reus, per la seva part, viurà avui la seva jornada de màxima activitat amb 36 operacions aèries, davant les vuit programades ahir i les 10 previstes per demà. L'aeroport de Girona va ser utilitzat ahir per 19 vols, mentre que avui s'hi esperen 13 aterratges i enlairaments i demà 10 més.

El Periódico, 30 de juny del 2001.

ACTIVITAT 3

Completa el text següent acabant el darrer paràgraf.

LA RESISTÈNCIA

Reconec que no em vaig resistir. Fora d'un primer moment d'allò que el policia a la denúncia en va dir "*un forcejeo*", vaig deixar que aquell noi espantat i agressiu s'endugués el collaret d'or, el rellotge i tots els diners. Anava amb la Sira, la meva filla de deu anys, i el noi ens dirigia, amb gest nerviós, una navalla automàtica. He fet la denúncia, he reconegut el xicot i espero el judici. Fins aquí la narració dels fets. Ara, en tant que víctima, espero una decisió judicial que em reconegui aquest estat i que actuï en conseqüència, segons les regles democràtiques que regeixen el nostre sistema.

Ara bé, el que no espero de cap manera és que em preguntin sobre el meu nivell de resistència, sobre l'actitud més o menys valenta que he tingut davant el delinqüent. ¿És que potser he estat menys víctima perquè no m'he resistit? ¿Hauria estat una víctima més sòlida si hagués arriscat la meva vida –i la de la meva filla– perquè no em robessin el collaret? ¿Les lleis em serien més favorables si hagués provocat la paciència, probablement minsa, del lladre?

Permeteu-me que estableixi un paral·lelisme entre això que m'ha passat i el cas de violació que acaba de jutjar el Tribunal Suprem i que no ha resultat favorable a la víctima perquè, encara que el jutge ha admès que l'havien forçada, ha considerat que s'havia resistit poc. Els criteris que han dut a aquesta sentència fan creure que hi ha diversos nivells de damnificats i que no es jutja només el delicte, sinó també la reacció de la víctima. Efectivament, a més de patir una situació de gran tensió –davant de la qual cadascú reacciona com pot– i de rebre unes conseqüències físiques i/o psíquiques més o menys durables, es veu que, davant d'alguns jutges, la víctima ha de fer mèrits; especialment si és una dona i si el delicte és d'ordre sexual.

A mi sempre m'havien aconsellat que en una situació d'agressió no em resistís,

Adaptat d'un text de Pilar Rahola publicat a l'*Avui*.

ACTIVITAT 4

A continuació tens els segments desordenats dels textos “Joan Oró” i “Coixí de seguretat / airbag”. El desordre dels segments fa que la progressió de la informació no sigui lògica, cosa que afecta la coherència del conjunt. **Ordena els segments.**

Joan Oró	
1	Joan Oró va néixer a Lleida el 23 d'octubre de 1923 i va morir a Barcelona el 2 de setembre del 2004.
2	Algunes de les obres de què és autor són les següents: <i>Viral Replication and Cancer</i> (1973), <i>Avances de la bioquímica</i> (1977) i <i>Planetes comparats</i> (1980).
3	A partir dels seus projectes d'investigació s'han fet molts descobriments científics, com ara l'obtenció d'adenina i la invenció de l'espectòmetre de masses per analitzar molècules de baix pes a la superfície de la Lluna.
4	El 1947 es va llicenciar en química a la Universitat de Barcelona i sis anys després es va instal·lar als Estats Units, on es va doctorar en bioquímica.
5	Aquest català universal també va col·laborar en diversos programes d'investigació de la NASA i va ser membre durant més de vint anys de la International Society for Studies of the Origin of Life.
6	Joan Oró va mantenir sempre una relació molt estreta amb els Estats Units i va contribuir a crear l'Institut de Biologia Fonamental de la UAB i la Fundació Catalana per a la Recerca, entre d'altres col·laboracions de tipus científic al nostre país.

Coixí de seguretat / airbag	
1	<i>Coixí de seguretat</i> és una denominació transparent lingüísticament i motivada semànticament, en la formació de la qual s'ha tingut en compte el paral·lelisme amb altres termes de la mateixa àrea (ex. <i>cinturó de seguretat</i>) i les solucions terminològiques documentades en les altres llengües romàniques.
2	El Consell Supervisor recomana l'ús d'aquesta proposta neològica com a alternativa al manlleu anglès <i>airbag</i> , molt estès tant en àmbits especialitzats com en la llengua general.
3	D'altra banda, s'ha considerat la coherència i les característiques específiques de l'àrea temàtica, així com l'opinió dels especialistes d'aquesta.
4	En català, <i>coixí de seguretat</i> és el terme que designa el “dispositiu de seguretat consistent en un coixí que s'infla automàticament i actua com a complement del cinturó de seguretat en produir-se un xoc”.
5	Des d'un punt de vista lèxic, permet la creació de termes compostos a partir de la forma abreujada <i>coixí</i> (ex. <i>coixí lateral</i> , <i>sensor del coixí</i> , etc.), semblantment a altres casos anàlegs de l'àrea (ex. <i>cinturó del conductor</i> , <i>cinturó posterior</i> , etc.).

Full de Neologismes, 21, Termcat, juliol de 1994.

ACTIVITAT 5

En quin d'aquests tres textos la informació progressa millor?

TIPUS DE CAÇA ENTRE ELS ANIMALS**1**

Els animals posseeixen diferents recursos per assegurar la seva supervivència. D'entre aquests recursos, hi ha aquells que tenen per objectiu de procurar-los nodriment per mitjà de la caça.

En el món animal hi ha diferents tècniques de caça. La caça a l'aguait –en la qual el predator deixa que la presa se li approximi fins que li sigui prou a prop perquè li pugui saltar a sobre sense que se li escapi– és practicada pel lleopard i la sípia, dos animals ben diferents. L'acostament dissimulat –en el qual el predator s'acosta a la seva presa amb moltes precaucions i s'abat bruscament damunt seu– és practicat pel gat i l'àliga. I l'emboscada –en la qual un grup de predators força la víctima a refugiar-se en un lloc on l'espera un altre grup, que l'ataca en el moment que hi arriba–, que és practicada per alguns rapinyaires.

2

Els animals posseeixen diferents recursos per assegurar la seva supervivència. D'entre aquests recursos, aquí només us parlarem d'aquells que tenen per objectiu de procurar-los nodriment per mitjà de la caça. A grans trets, podem dir que en el món animal hi ha les tres tècniques de caça següents: l'aguait, l'acostament dissimulat i, finalment, l'emboscada.

En la primera tècnica esmentada, el predator deixa que la presa se li approximi fins que li sigui prou a prop perquè li pugui saltar a sobre sense que se li escapi; aquesta tècnica és practicada pel lleopard i la sípia, per citar dos animals ben diferents. En la segona tècnica, el predator s'acosta a la seva presa amb moltes precaucions i s'abat bruscament damunt seu; aquesta tècnica és practicada pel gat i l'àliga. En la tercera i última tècnica, un grup de predators força la víctima a refugiar-se en un lloc on l'espera un altre grup, que l'ataca en el moment que hi arriba; aquesta tècnica és practicada per alguns rapinyaires.

3

Els animals posseeixen diferents recursos per assegurar la seva supervivència. D'entre aquests recursos, aquí només us parlarem d'aquells que tenen per objectiu de procurar-los nodriment per mitjà de la caça. A grans trets, en el món animal hi ha tres tècniques de caça: l'aguait, l'acostament dissimulat i l'emboscada.

En la primera tècnica, el predator deixa que la presa se li approximi fins que li sigui prou a prop perquè li pugui saltar a sobre sense que se li escapi; aquesta tècnica és practicada pel lleopard i la sípia, per citar dos animals ben diferents. En la segona tècnica, el predator s'acosta a la seva presa amb moltes precaucions i s'abat bruscament damunt seu; aquesta tècnica és practicada pel gat i l'àliga. En la tercera tècnica, un grup de predators força la víctima a refugiar-se en un lloc on l'espera un altre grup, que l'ataca en el moment que hi arriba; aquesta tècnica és practicada per alguns rapinyaires.

ACTIVITAT 6

Esponja la densitat informativa d'un dels textos següents. Fixa't en el model per a l'activitat que et proporcionem després.

- [A] La **SINTAXI** és l'estudi de la parcel·la del sistema lingüístic humà que determina com es combinen les paraules per formar oracions.
- [B] **MEDUSA**: individu de vida lliure i pelàgica que es reproduïx sexualment, de cos gelatinós i en forma de casquet, la picada del qual pot ser molt greu.
- [C] El **LLIÇATGE** és el conjunt d'aparells usats en el picat dels cartons de la jacquard.
- [D] **CONTRALT**: nom donat a la veu humana, sobretot femenina, de tessitura compresa entre les de soprano i de tenor i que abasta del fa₂ al sol₄.

MODEL PER A L'ACTIVITAT 6

El text B és un text derivat del text A. Per obtenir el text B, s'han aplicat al text A (molt especialitzat i, per tant, molt dens des del punt de vista informatiu) recursos com la *paràfrasi* i l'*exemplificació*.

TEXT A

EL PARACETAMOL

El paracetamol és un analgèsic i un antipirètic que pertany al grup dels no narcòtics i que no produeix els efectes psicogènics i físics característics dels analgèsics addictius.

TEXT B

EL PARACETAMOL

El paracetamol, el principi actiu genèric de medicaments com el Gelocatil o l'Effergal, és un compost analgèsic i antipirètic; en altres paraules, té la propietat d'alleujar el dolor i de fer baixar la febre. El paracetamol pertany al grup de les substàncies no narcòtiques; això vol dir que, a diferència de les substàncies narcòtiques (com ara la morfina), no induïx al son ni produeix, subministrat en dosis elevades, coma i convulsions. Una altra propietat del paracetamol és que no és addictiu, és a dir, que no crea hàbit; això el distingeix de substàncies com ara la codeïna, que és analgèsica (com el paracetamol) però que, a més, és addictiva.

TEXT B MARCAT I ANALITZAT

- Segments en MAJÚSCULA: són termes, o mots especialitzats.
- Segments subratllats: fan de transició entre el terme i la seva paràfrasi.
- Segments enquadrats: són exemples que apel·len a l'experiència immediata del lector.

EL PARACETAMOL

El paracetamol, el principi actiu genèric de medicaments com el Gelocatil o l'Effergal, és un compost ANALGÈSIC i ANTIPIRÈTIC; en altres paraules, té la propietat d'alleujar el dolor i de fer baixar la febre. El paracetamol pertany al grup de les substàncies NO NARCÒTIQUES; això vol dir que, a diferència de les substàncies narcòtiques (com ara la morfina), no indueix al son ni produeix, subministrat en dosis elevades, coma i convulsions. Una altra propietat del paracetamol és que no és ADDICTIU, és a dir, que no crea hàbit; això el distingeix de substàncies com ara la codeïna, que és analgèsica (com el paracetamol) però que, a més, és addictiva.

Elaborat a partir d'Anna Cros i Montserrat Vilà (1997) "La llengua oral: propostes per a l'avaluació", dins Teresa Ribas Seix (coord.) *L'avaluació formativa en l'àrea de llengua* (Barcelona, Graó), 187-208.

ACTIVITAT 7

Resumeix el text següent. Extensió aproximada del resum: 50 paraules.

Anomenem **plural** la categoria de nombre que representa més d'una entitat individualitzada. El plural és el valor marcat per oposició al singular i, per això, en la majoria de llengües les formes plurals tendeixen a ser morfosintàcticament més complexes que les singulars. En la nostra llengua, així, el plural de noms i adjectius es forma, generalment, afegint una *-s* al singular (*flor*, singular, enfront de *flors*, plural). La realització del plural provoca, en alguns contextos, alteracions morfofonològiques. Així, els mots acabats en *-a* àtona canvien aquesta vocal per *-e* (*fulla*, *fulles*); els que han perdut la consonant final etimològica *-n* en singular la mantenen en plural (*meló*-*melons*); els masculins monosil·làbics o aguts acabats en *-s*, *-ç*, *-x*, *-ix*, *-tx* utilitzen com a marca de plural la forma *-os* (*pis/pisos*), i els masculins aguts acabats en *-sc*, *-st*, *-xt*, *-ig* poden utilitzar les marques *-s* o *-os* (*bosc-boscs/boscós*).

M. Pérez Saldanya, R. Mestre i O. Sanmartín (1998) *Diccionari de lingüística* (Oliva, Colomar Editors), p. 254.

ACTIVITAT 8

Els textos 1, 2 i 3 (a les pàgines següents a aquesta) van ser escrits per estudiants de Llengua Catalana I (exàmens del curs 2005-2006) i responen a la mateixa instrucció (reproduïda a sota). Digues quin (o quins) dels tres textos és més coherent.

Instrucció que es va donar als alumnes

L'ajuntament de la teva localitat ha decidit construir al teu barri un centre de rehabilitació per a toxicòmans. L'Associació de Veïns ha criticat aquesta decisió perquè creu que el centre farà augmentar la inseguretat al barri. Escriu per a una revista local una carta al director a favor o en contra de la decisió de l'ajuntament.

Les informacions de sota són titulars de premsa o fragments de llibres i articles que tenen relació amb el tema i que pots fer servir, si ho creus convenient, per orientar la teva argumentació.

1

L'índex de rehabilitació dels toxicòmans no supera el 65 %.

2

"Tothom té dret a una segona oportunitat" (declaració del president de l'Associació d'exdrogoaddictes).

3

Un estudi recent de la Universitat de Barcelona demostra que els toxicòmans només poden deshabituar-se sota control mèdic i amb unes noves condicions de vida.

4

Assistència multitudinària a l'enterrament de la monitora assassinada per un antic intern d'un centre de toxicòmans de Banyoles.

5

Els metges afirmen que, si es rep un tractament adequat, les drogoaddiccions es poden curar com qualsevol altra malaltia.

6

"El centre atraurà camells i altres malfactors. No podem deixar que els nostres fills hi estiguin exposats" (declaració de la presidenta de l'Associació de veïns).

TEXT 1**UNA SEGONA OPORTUNITAT**

Sabem que molts veïns estan en contra de la construcció al barri d'un centre de rehabilitació per a toxicòmans, però també que hi ha un sector que hi està d'acord. De raons per estar-hi d'acord n'hi ha unes quantes, que tot seguit exposaré.

En primer lloc, cal recordar que l'índex de rehabilitació dels toxicòmans no supera el 65%; per tant, necessiten una ajuda per poder rehabilitar-se en un futur pròxim; a més, ja hi ha altres centres de rehabilitació als barris més pròxims i no han tingut problemes de cap mena.

En segon lloc, hem de dir que "tothom té dret a una segona oportunitat", paraules dites pel president de l'Associació d'exdrogoaddictes.

En tercer lloc, un estudi recent de la Universitat de Barcelona demostra que els toxicòmans només poden deshabituar-se sota control mèdic i amb unes noves condicions de vida; per tant, aquest centre serà perfecte per a ells i els metges afirmen que, si es rep un tractament adequat, les drogoaddiccions es poden curar com qualsevol altra malaltia, ja que és una malaltia tan dolenta com ho és el càncer, llavors, hem de deixar de banda els malalts de càncer, també?

Per un altre costat, el centre no atraurà camells ni altres malfactors, com diu la presidenta de l'Associació de Veïns, perquè es tracta d'un centre mèdic; per tant, hi haurà vigilància les 24 hores del dia i no ens haurem de preocupar pels nostres fills; a més, si els nostres fills fossin toxicòmans, crec que ens agradaria que rebessin ajuda dels altres, i, llavors, acceptarien que el centre es construís. Hem de pensar en les mares i en els familiars, en general, desesperats per la rehabilitació d'aquesta gent.

Esperem que els veïns siguin una mica tolerants.

TEXT 2**ASSOCIACIÓ DE TOTS ELS VEÏNS?**

La presidenta de l'Associació de Veïns ha tornat a manifestar-se en contra de la construcció al nostre barri d'un centre de rehabilitació per a toxicòmans. Ens hem d'anar acostumant a sentir cada setmana el dictat de les AAVV sobre aquest tema? També nosaltres hem de començar a tallar la Ronda cada nit?

La veritat és que no sembla una actitud gaire responsable posar-se sempre en contra de certs equipaments. Un barri no ha de tenir només escoles, biblioteques, camp de futbol, centre cívic, llars d'infants, parcs i jardins. Ha de tenir també hospital, comissaria, centre d'acollida d'indigents... Perquè ens hem de fer càrrec dels nostres malalts i dels nostres pobres, i també gestionar la nostra quota de delinqüència i ajudar els nostres toxicòmans.

Així doncs, al nostre barri haurem de tenir policies, una sala de venopunció assistida com la que hi ha a la Vall d'Hebron o un centre de rehabilitació per a toxicòmans. I si calgués, opino que hauríem d'estar disposats a acollir una presó, però aquest ja és un altre tema.

Hem de ser conscients que el nostre barri té més de 50.000 habitants. Només algú que amagués el cap sota l'ala seria incapaç de veure que entre els nostres veïns hi ha d'haver, per força, un nombre petit o gran de toxicòmans. N'hi ha prou de passejar per algunes places un dissabte a la nit. Què hem de fer amb ells? Tenim dues opcions: o bé els ajudem en la seva rehabilitació —gairebé dos terços dels toxicòmans es rehabiliten, però només sota control mèdic—, o bé ens apuntem a la moda dels qui no volen saber res de cap equipament social "sospitós".

La presidenta de la nostra associació de veïns ha pres partit per aquesta darrera opció. Que en som, de moderns. Ja tenim els nostres propis NIMBY (Not In My Backyard).

TEXT 3**REHABILITACIÓ? SÍ, GRÀCIES**

En veure la polèmica que ha generat la recent decisió de l'Ajuntament d'Arenys de Munt de construir un centre de rehabilitació per a toxicòmans al barri de la Plaça, m'he vist obligada moralment a escriure què en penso, de tot plegat.

Els toxicòmans sempre han estat vistos com la púrria de la societat, aquells pobres desgraciats. La veritat, però, és que són, únicament, persones amb problemes que, per un motiu o altre, s'han trobat que alguna cosa no funcionava, i l'única manera de sentir-se millor era deixar de ser-ne conscient. I això és una cosa que s'aconsegueix prenent drogues.

La majoria de les persones tendeixen a creure que els qui prenen drogues ho fan perquè volen, cosa que converteix automàticament els drogoaddictes en males persones. Pensar així és un error. Ningú es droga perquè sí. Sempre, absolutament sempre, hi ha un motiu pel qual una persona comença a prendre drogues. Malauradament, però, massa sovint aquest motiu és ignorat o està, simplement, amagat sota capes i capes de traïdora subconsciència.

És aquí, doncs, on rau la vertadera importància de la feina que fan els centres de rehabilitació. A aquests llocs no només deshabituen els toxicòmans de prendre drogues: també els ajuden, en primer lloc, a trobar el motiu pel qual van començar a consumir, i, en segon lloc, a mirar d'arribar a les causes primeres per poder superar-les i fer-les desaparèixer.

La drogoaddicció no és una nafra de la societat. Un toxicòman no és un delinqüent; és una persona que pateix una malaltia com qualsevol altra, una malaltia que, com a tal, s'ha de tractar i se li ha de donar la mateixa importància que a qualsevol altra malaltia. Algú es negaria a ajudar una persona que pateix càncer? Algú s'atreveria a posar pegues a la construcció d'un nou hospital?

Potser si tots plegats penséssim una mica en tot això i ens replantegéssim alguns dels nostres valors, i si ens dediquéssim a educar les properes generacions sense basar-nos en la prohibició i la ignorància, potser a hores d'ara no hauríem de discutir la possible construcció d'un centre de rehabilitació.

4. Cohesió

4.1 Teoria

Definició de cohesió	Propietat del text per la qual aquest té <u>textura</u> , és a dir, està dotat de <i>teixit</i> . La cohesió és la sintaxi del text, i és, per tant, un aspecte de la linealitat i la gramaticalitat del text.
-----------------------------	--

A **Coherència i cohesió.** Reflexió sobre les propietats de la coherència i la cohesió a partir de l'anàlisi comparada d'1, 2 i 3.

1

Baudolino

Vint anys més tard, Umberto Eco torna a escriure una novel·la ambientada a l'edat mitjana. L'enginyós i vitalista llombard va a l'encalç de quimeres, les seves faules el porten molt lluny, però no l'ajuden a viure. Pndpetzim és una felicíssima creació d'Eco: ciutat troglodítica, governada per uns eunucs altius, és habitada per criatures monstruoses als nostres ulls. Frederic mor en estranyes circumstàncies, de manera que el somni de Baudolino es desfà.

2

Baudolino

Vint anys més tard, Umberto Eco torna a escriure una novel·la ambientada a l'edat mitjana. *Baudolino* comparteix amb *El nom de la rosa* el temps. *Baudolino* es diferencia d'*El nom de la rosa* per l'estil. L'estil d'*El nom de la rosa* era l'estil culte característic de les biblioteques. L'estil de *Baudolino* és una barreja.

3

Baudolino

Vint anys més tard, Umberto Eco torna a escriure una novel·la ambientada a l'edat mitjana: *Baudolino*. En efecte, *Baudolino* comparteix amb *El nom de la rosa* el temps. Ara bé, se'n diferencia per l'estil: mentre que l'estil d'*El nom de la rosa* era l'estil culte característic de les biblioteques, el de *Baudolino* és una barreja.

B **Recursos de cohesió:** relació lèxica, anàfora (i anàfora zero = el·lipsi), definització i connexió

- **Relació lèxica**

Repetició

- (1) *Umberto Eco i Umberto Eco.*
- (2) *Umberto Eco i Eco.*

Sinonímia

- (3) *tranquil·litzant i sedant; home que es dedica a la semiòtica i semiòtic.*
- (4) *Umberto Eco i el semiòtic italià.*

Hiponímia

- (5) *semiòtica italiana i semiòtica; animal i ésser.*

Associació

per contrast:

- (6) *mascle i femella.*
- (7) *fred i calent.*
- (8) *professor i alumne.*

per relació enciclopèdica:

- (9) *exàmens i estrès; estiu i platja; tren, maletes, vies i estació.*

- **Anàfora (i anàfora zero = el·lipsi)**

- (10) [Baudolino]_i *comparteix amb* El nom de la rosa *el temps. Ara bé, Ø_i es diferencia d'*El nom de la rosa *per l'estil (EL·LIPSI).*
- (11) [Baudolino]_i *comparteix amb* [El nom de la rosa]_j *el temps. Ara bé, Ø_i se'n_j diferencia per l'estil (EL·LIPSI + ANÀFORA).*

- **Definització**

- (12) *Umberto Eco ha escrit **una altra novel·la. La / Aquesta novel·la** està ambientada a l'edat mitjana.*

- **Connexió**

- (13) *Vint anys més tard, Umberto Eco torna a escriure una novel·la ambientada a l'edat mitjana: Baudolino. **En efecte**, Baudolino comparteix amb El nom de la rosa el temps. Ara bé, se'n diferencia per l'estil: **mentre que** l'estil d'El nom de la rosa era l'estil culte característic de les biblioteques, el de Baudolino és una barreja.*

C **Classificació dels connectors textuais.** No hi figuren els connectors que només es fan servir en el nivell oracional (adaptat de M.J. Cuenca, *La connexió i els connectors. Perspectiva oracional i textual*, Vic, Eumo, 2006, ps. 178-179).

Significats generals	Significats específics	Principals connectors textuais
Addició	<i>continuitat</i>	i, a continuació, a més; doncs bé, així, llavors/aleshores
	<i>intensificació</i>	encara (més), més encara, a més (a més)
	<i>distribució</i>	d'una banda ... d'una altra/de l'altra/d'altra banda/d'una altra banda (<i>aquesta estructura també és aplicable als mots part i costat</i>); per una banda ... per altra banda; per un costat ... per un altre costat; per començar, d'entrada, en primer lloc, en segon lloc, etc.; finalment, per acabar
	<i>digressió</i>	per cert, a propòsit
	<i>generalització</i>	en general, generalment
	<i>especificació</i>	en concret, en particular, especialment, en especial, específicament; fet i fet, de fet
	<i>ampliació</i>	en efecte, efectivament, certament, per descomptat
	<i>equiparació</i>	de manera semblant, de la mateixa manera/forma, igualment, així mateix, paral·lelament
Disjunció	<i>reformulació</i>	és a dir, o sigui, (dit) en altres paraules, dit d'una altra manera/forma, vull dir; més ben dit, millor dit, (o), millor, (o), encara millor
	<i>exemplificació</i>	per exemple, a tall d'exemple, posem per cas, per posar un exemple
	<i>resum</i>	en resum, en síntesi, en suma, comptat i debatut, ras i curt, resumint
Contrast	<i>oposició</i>	però (<i>no ho sabem</i> , però <i>no ens importa</i>), tanmateix, en canvi, ara (bé); això sí; altrament; si no, en cas contrari
	<i>concessió</i>	no obstant això, tot i amb això, tot i així, tot i això, tot amb tot, malgrat tot, de tota manera/de totes maneres, en tot cas, en qualsevol cas, sigui com sigui, però (<i>la data de naixement del llenguatge no es pot establir. És raonable, però, de pensar que els crits són a l'origen del llenguatge</i>), al capdavant, comptat i debatut/fet i debatut
	<i>restricció</i>	si més no, almenys
	<i>refutació</i>	(ans) al contrari, ben al contrari, per contra, en sentit contrari
	<i>contraposició</i>	en realitat, de fet, fet i fet; en principi; ben mirat, si bé es mira
Conseqüència	<i>conseqüència</i>	(així) doncs, llavors/aleshores, per tant, així, per consegüent, consegüentment, en conseqüència, com a conseqüència de
	<i>conclusió</i>	en fi, en conclusió, en definitiva, per concloure; al capdavant, al cap i a la fi; a fi de comptes; (per) tot plegat

Si en voleu saber més: Josep Besa (2006) “La cohesió”, a *Anàlisi i producció de textos catalans* (Barcelona, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona) p. 55-67.

4.2 Textos

TEXT 1

26 | LLIBRES

Crítica ▶

DES DEL JARDI

Més enllà de l'aventura

VICENÇ PAGÈS JORDÀ

La pell freda, d'Albert Sánchez Piñol, és el fenomen més rellevant que s'ha produït en els últims temps en l'edició en català. Després de la fase promocional i del boca-orella, ara ha arribat el torn als professors, que comencen a introduir-lo als instituts. L'evolució que fa el protagonista del llibre respecte de l'Altre —de l'enfrontament a l'empatia— connecta amb els valors transversals i la interculturalitat, tant en voga als centres d'ensenyament del tercer mil·lenni.

Ara bé, si el llibre agrada als adolescents (als adolescents que llegeixen, volem dir) és perquè actualitza amb intel·ligència la novel·la d'aventures clàssica, tan alligadora en el fons, i de vegades en la forma. En efecte: *La pell freda* conté elements d'*Els viatges de Gulliver* (el descobriment d'altres cultures que fan reflexionar sobre la pròpia), de *Robinson Crusoe* (la solitud en una illa entesa com a estimul) de *L'illa del tresor* (l'ambigüitat ètica dels contendents i, doncs, la possibilitat de transguisme), i de *La crida de la natura salvatge* (el desenvolupament del mánífer caçador que tots portem a dins), i fins i tot d'*Unanqui a la cort del rei Artús* (la fúria destructiva que permet la tecnologia). En aquest sentit, el llibre pot connectar amb una certa ànsia d'aventura que no cobreixen molts llibres pretensament juvenils que han substituït el risc i el misteri pel catàleg de la quotidianitat més estèril i redundant.

presència • De l'11 al 17 de juny del 2004

«Fornicava amb la mascota en una mena de violació consentida»: no és la mena de frase que es pot trobar als llibres de Jules Verne ni de Henry R. Haggard, però sí a *La pell freda*. Les escenes de sexe explícit són la gran aportació d'Albert Sánchez Piñol a la novel·la d'aventures (una aportació, de fet, introduïda amb anterioritat per Emili Olcina a la novel·la *La estrella y la serpiente*). El protagonista de *La pell freda* transita d'una certa xenofòbia de defensa fins a una xenofília apassionada, que gairebé es confon amb la zoofília, ja que la seva parella té la pell grisa, els dits membranosos, el crani esfèric, «la fredor d'un cadàver i el tacte d'una serp». Sens dubte, una relació fascinant per a qualsevol adolescent avorrit de llegir llibres sobre pares divorciats o sobre els avarats sentimentals d'un estudiant enamorat d'una companya de classe.

4.3 Activitats

ACTIVITAT 1

Compara i valora els diferents **recursos de connexió** dins de cada un dels grups de frases següents.

1	El seu espòs només era amable envers ella.
2	El seu espòs només era amable amb ella.
3	El seu espòs només era amable enfront d'ella

4	La protagonista de l'obra se'ns mostra com una dama forta, dominant envers la relació amb el seu espòs.
5	La protagonista de l'obra se'ns mostra com una dama forta, dominant en la relació amb el seu espòs.

6	Tot i que tenia els ulls oberts, no hi veia gens.
7	Tot i que tenia els ulls oberts, però no hi veia gens.
8	Encara que tenia els ulls oberts, no veia res.

9	El ministre propugna una política repressiva com a mitjà de defensa envers el terrorisme.
10	El ministre propugna una política repressiva com a mitjà de defensa enfront del terrorisme.
11	El ministre propugna una política repressiva com a mitjà de defensa cap al terrorisme.

12	Com que els altres van haver de pagar pel que en Joan havia fet, ell es va quedar impassible.
13	Tot i que els altres van haver de pagar pel que en Joan havia fet, ell es va quedar impassible.

14	La situació de les comunicacions, a nivell de transports, a Catalunya és indigna.
15	La situació de les comunicacions, pel que fa als transports, a Catalunya és indigna.
16	La situació de les comunicacions a Catalunya, pel que fa als transports, és indigna.

17	La visió de la protagonista per part de l'Albert evoluciona fins que al final, en el desenllaç, on arriba a adorar-la.
18	La visió de la protagonista per part de l'Albert evoluciona fins al final, en el desenllaç, on arriba a adorar-la.
19	La visió de la protagonista per part de l'Albert evoluciona fins al final, en el desenllaç, arriba a adorar-la.
20	La visió que l'Albert té de la protagonista evoluciona fins al final, on arriba a adorar-la.

ACTIVITAT 2

Canvia les xifres pels **connectors** que hi ha a la taula de sota el text.

El llenguatge només admet algunes combinacions de sons. A la música, [1], qualsevol combinació de notes és, [2], possible: totes les ordenacions que realitzem amb els quatre sons del nostre exemple cauen dins l'àmbit musical. Aquí la barrera del significat no existeix: qualsevol successió de notes pot constituir una “frase” musical. Podem definir la música, [3], com un discurs sonor no significatiu; amb això volem dir que, [4] el mecanisme que governa la formació d'una melodia és idèntic al de la formació d'una frase, no ho és el seu procés de significació: no hi ha cap combinació de notes que sigui capaç de designar paraules com ara “taula”, “persona”, etc.

Part de l'emoció estètica que la música ens produeix neix d'aquesta contradicció: [5] s'estructura sobre la mateixa base que les paraules, no se sotmet al seu mecanisme de designació. La música és aquell idioma del qual no tindrem mai un diccionari [6] no significa res. A la música, la inexistència del significat no és una incapacitat [7], ben al contrari, la font de la seva riquesa evocativa.

SINÓ	SI BÉ	PERQUÈ	EN PRINCIPI
EN CANVI	DONCS	PERÒ	ENCARA QUE
MALGRAT QUE	AIXÍ DONCS	EN TEORIA	TANMATEIX
PER TAL COM	FINALMENT	TOT I QUE	PER TAL QUE

ACTIVITAT 3

El text següent té, entre d'altres, diferents **problemes de cohesió**. Detecta'ls i soluciona'ls (tingues en compte que hi ha més d'una solució possible).

Una distracció del conductor va provocar l'accident d'autobús a Sòria

FRANCISCO FORJAS, Valladolid

Una distracció del conductor del camió. Aquesta és la conclusió de l'informe oficial elaborat sobre l'accident de trànsit de Sòria on van morir, el 7 de juliol passat, 27 persones, la majoria joves d'entre 14 i 17 anys que es dirigien a La Aguilera a Burgos, des de les localitats catalanes de Villadecamps i Ripollet, que es va donar a conèixer ahir.

L'informe, elaborat a Saragossa per l'Institut d'Investigació sobre Reparació de Vehicles (un dels elements principals en la instrucció judicial), que es va donar a conèixer ahir, reconeix també allò que va ser avançat per aquest diari el 12 de juliol passat en el sentit que en el moment de la col·lisió el mòbil del conductor del camió estava rebent una trucada, sense que s'hagi pogut determinar si era per al conductor o el seu acompanyant, que també va resultar ferit en el xoc.

Traduït del diari *El País*, 1 d'octubre del 2000.

ACTIVITAT 4

El text 1 és el fragment inicial d'un comentari acadèmic sobre el text 2, extret de les *Memòries* de Josep Maria de Sagarra. Detecta els **problemes de cohesió** del primer i proposa-hi una solució.

TEXT 1

El tema d'aquesta narració és el col·legi on el van portar per primer cop, explicat en el primer paràgraf.

El segon i tercer paràgraf presenta la descripció del col·legi, una descripció exhaustiva, eficient i aclaridora.

La narració s'estructura en capítols. Aquest fragment és l'inici del segon capítol, cosa que ens fa pensar que segueixen més paràgrafs a continuació. A més, al fer esment de l'edat que tenia, cinc anys, ens fa pensar que pertany a un capítol de l'inici del llibre.

TEXT 2**II**

La tardor de l'any 1899, quan jo en tenia cinc d'estirats, em varen dur a aprendre de lletra en un col·legi situat a la Ronda de Sant Pere, número 26, principal, que es deia Colegio de S. Estanislao de Kostka i que dirigia don José Corretger.

El local estava format per una mena de sala i alcova. A la sala hi havia una vintena de pupitres destinats als grandets i a l'alcova n'hi havia vuit o deu que ocupava la menudalla; nens de cinc a sis anys, la majoria dels quals, per certes exigències íntimes, necessitaven anar acompanyats per donya Eulàlia Sagrera de Corretger, l'esposa de don José.

El local dels grandets estava decorat pels següents elements: un sant Josep de pasta, policromat; un sant Lluís de la mateixa matèria; un sant Estanislau, si fa no fa; els cromos de l'Antic i del Nou Testament envaint tot un pany de paret, uns quadres amb diferents animals i llur econòmica aplicació i encara uns quadrets amb models d'escriptures gòtica i anglesa.

Josep Maria de SAGARRA, *Memòries* (Barcelona: Aedos, 1954, p. 194).

5. Puntuació

5.1 Teoria

Podem distribuir el conjunt dels **signes de puntuació** en *signes primaris* (punt final, punt i a part, i punt i seguit) i *signes secundaris* (punt i coma, dos punts, coma, guions i parèntesis, i punts suspensius). Els primers operen a l'exterior de l'enunciat, mentre que els segons operen a l'interior de l'enunciat perquè delimiten segments que formen part de segments més complexos. La taula següent explica i exemplifica les funcions dels **signes secundaris**.

Signes secundaris	Funcions	Exemples
Punt i coma	És el resultat del canvi de la coma (pel punt i coma) exigít per la juxtaposició d'elements que ja contenen comes.	<i>Ahir vaig veure la Maria; abans-d'ahir, el Manel.</i>
	Delimita segments entre els quals hi ha una relació de proximitat consistent en el fet que el segment de la dreta és una observació o un comentari sobre el segment de l'esquerra.	<i>Ahir vaig veure la Maria; estava alegre.</i>
Dos punts	Anuncien un segment que és una enumeració.	<i>Ahir vaig veure quatre amigues meves: la Maria, la Joana, la Pilar i l'Ester.</i>
	Anuncien un segment que és una explicació, un aclariment, un resum, una ampliació, una conseqüència o una causa d'allò expressat en el segment previ.	<i>Ahir vaig veure la Maria: vaig passar per la Facultat.</i>
Coma	Delimita un element adjunt, afegit; un incís, un element semànticament no restrictiu (és a dir, explicatiu); un element individual en una sèrie.	<i>Ahir vaig veure la Maria, que em va dir que li havien concedit la beca.</i>
	Marca canvis d'ordre (desplaçaments).	<i>Ahir la vaig veure, la Maria.</i>
	Marca elements elidits.	<i>Ahir vaig veure la Maria; abans-d'ahir, el Manel.</i>
Guions i parèntesis	Delimiten un segon discurs, que se superposa al discurs de base, i encapsulen informació.	<i>Ahir vaig veure la Maria —vam quedar per dinar—, que em va dir que li havien concedit la beca.</i> <i>Ahir vaig veure tres amigues meves (la Maria, la Joana i la Pilar) que estudien a la Facultat.</i>
Punts suspensius	Indiquen ommissió d'elements (per exemple, en una enumeració).	<i>Ahir vaig veure algunes amigues meves: la Maria, la Joana, la Pilar, l'Ester...</i>

Elaborat a partir de Josep Besa (2006) *Anàlisi i producció de textos catalans* (Barcelona, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, p. 61-62).

Diferències entre les clàusules restrictives (no delimitades amb coma) i les clàusules no restrictives (delimitades amb coma).

RESTRICTIVES (especificatives)	NO RESTRICTIVES (explicatives)
<i>ELS AVIS QUE ES VAN MAREJAR VAN BAIXAR DE L'AUTOBÚS</i>	<i>ELS AVIS, QUE ES VAN MAREJAR, VAN BAIXAR DE L'AUTOBÚS</i>
La clàusula incideix en el nucli nominal (<i>avis</i>) o grup nominal (per exemple, <i>avis grassos</i>) i redueix (<i>restringeix</i>) l'extensió del conjunt d'elements designat (expressa una subclasse de la classe designada pel nucli). ↓ L'antecedent és el nucli nominal o un grup nominal (sense els especificadors): <i>Els [avis que es van marejar] van baixar de l'autobús.</i>	La clàusula incideix en el SN (<i>els avis</i>) i no redueix (<i>restringeix</i>) l'extensió del conjunt d'elements designat. ↓ L'antecedent és tot el SN: <i>[Els avis, que es van marejar], van baixar de l'autobús.</i>
La supressió de la clàusula altera les condicions de veritat del predicat principal: encara que sigui cert <i>els avis que es van marejar van baixar de l'autobús</i> , no ho és <i>els avis van baixar de l'autobús</i> .	La supressió de la clàusula no altera les condicions de veritat del predicat principal: si és cert tot el segment — <i>els avis, que es van marejar, van baixar de l'autobús</i> —, també ho ha de ser <i>els avis van baixar de l'autobús</i> .
No accepten noms propis ni pronoms personals: tant els uns com els altres denoten directament el referent (designen individus, no pas classes): <i>*La Maria que es va marejar va baixar de l'autobús</i> (llevat que segmentem en dues o més parts la individualitat <i>Maria</i>). <i>*Jo que em vaig marejar vaig baixar de l'autobús.</i>	Accepten noms propis i pronoms personals: <i>La Maria, que es va marejar, va baixar de l'autobús.</i> <i>Jo, que em vaig marejar, vaig baixar de l'autobús.</i>
No poden tenir com a antecedent una oració: <i>*Els avis es van marejar la qual cosa va provocar força maldecaps.</i>	Poden tenir com a antecedent una oració: <i>Els avis es van marejar, la qual cosa va provocar força maldecaps.</i>
Poden construir-se en subjuntiu (mode que confereix a l'antecedent un valor inespecífic): <i>El conductor va dir que els avis que no es maregessin tindrien premi.</i>	No poden construir-se en subjuntiu: <i>*El conductor va dir que els avis, que no es maregessin, tindrien premi.</i>
Poden tenir un antecedent inespecífic (és a dir, no referencial o no extensional): <i>No conec cap avi gras que no es maregi.</i>	No poden tenir un antecedent inespecífic: <i>* No conec cap avi gras, que no es maregi.</i>
En el mode oral	
La clàusula no forma grup fònic propi: l'entonació entre l'antecedent i la clàusula és <i>continua</i> (perquè formen un tot amb l'antecedent, completat posteriorment pels especificadors).	La clàusula forma grup fònic propi: l'entonació entre l'antecedent i la clàusula és <i>discontinua</i> .

Elaborat a partir de José María Brucart (1999) —apartat 7.1 de *Gramática descriptiva de la lengua española* (Madrid, Espasa Calpe)— i Joan Solà (2002) —apartat 21.1.2.1 de *Gramàtica del català contemporani* (Barcelona, Empúries).

5.2 Activitats

ACTIVITAT 1

Els segments en negreta de les oracions següents són clàusules de relatiu. Algunes d'aquestes clàusules són no restrictives (explicatives) i, per tant, han d'anar entre comes. Detecta-les i afegeix-hi les comes. Tingues en compte que hi ha clàusules que admeten tant una interpretació no restrictiva com una interpretació restrictiva.

- 1 Els candidats de menys de divuit anys **QUE NO TENEN EL CARNET DE CONDUIR** tenen poques possibilitats de ser elegits.
- 2 Els cambrers **ALS QUALS DONAVA PROPINA PER ENDAVANT** solien atendre'l bé.
- 3 El text **QUE ESTEM ANALITZANT** no és el típic text narratiu **LA INTENCIÓ BÀSICA DEL QUAL ÉS CONTAR UNS FETS DETERMINATS**.
- 4 Els estudiants **QUE NO APROVIN** s'hauran de tornar a examinar.
- 5 La filla **QUE VIU A CASTELLÓ** és gerent d'una gran empresa.
- 6 Un cas especial és el secretari general de la Presidència **QUE, SI BÉ TÉ RANG DE SECRETARI GENERAL, ACTUA COM UN CONSELLER**.
- 7 Els soldats **QUE NO DUIEN ARMES** van haver de fugir cames ajudeu-me.
- 8 M'he comprat una tenda **QUE TÉ UNA CAPACITAT PER A SIS PERSONES**. La tenda **QUE ÉS DE COLOR BLAU** passarà una prova de foc durant la travessa **QUE FAREM AQUEST ESTIU**.
- 9 El Barça i el Reial Madrid es van enfrontar ahir al Camp Nou **ON** malgrat les dificultats **QUE VA TENIR LA DEFENSA L'EQUIP BLAUGRANA VA ACABAR GUANYANT PER DOS GOLS A ZERO**.

ACTIVITAT 2

Alguns dels segments en negreta de les oracions següents són no restrictius (explicatius) i, per tant, han d'anar entre comes. Detecta'ls i afegeix-hi les comes. Tingues en compte que hi ha segments que admeten tant una interpretació no restrictiva com una interpretació restrictiva.

- 1 El cantant **JOSEP MARIA CANADELL** ha tret un nou disc.
- 2 Les revistes **DE PUBLICACIÓ SETMANAL** seran descartades.
- 3 L'Anna està morena **COM LA SEVA MARE**.
- 4 Artur Mas **PRESIDENT DE LA GENERALITAT** ha tancat l'acte.
- 5 Els llibres de text hi cabran; els diccionaris **MÉS GRUIXUTS** no.
- 6 La revista *El Temps* **DE PUBLICACIÓ SETMANAL** s'edita al País Valencià.
- 7 Volen visitar la Catalunya **INTERIOR**.
- 8 Ha inaugurat les obres l'alcalde de Barcelona **XAVIER TRIAS**.
- 9 Ha fet la feina **COM VOLIA**.
- 10 A Ottawa **LA CAPITAL DEL CANADÀ** és on hi ha hagut les nevades més intenses.

Les activitats 1 i 2 de l'apartat 5.2 han estat elaborades a partir de Neus Nogué i Xavier Fargas, "¿Podem ensenyar a puntuar? Alguns criteris bàsics", *Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura* 20 (2000: 27-41).

ACTIVITAT 3

Puntua el text següent. Tingues en compte que, a més de comes i punts, també hi has de posar punts i coma, dos punts i parèntesis. En el primer paràgraf, les xifres t'indiquen els llocs on cal escriure algun signe.

Les modernes ciències humanes han proposat diversos models interpretatius de la dinàmica sexual humana [1] de forma molt general [2] es pot fer la distinció entre models que assenyalen l'origen primordialment intern del conflicte psíquic associat a la socialització de la sexualitat [3] i models que consideren que el conflicte correspon a causes externes [4] Freud [5] dins del primer dels dos models esmentats [6] assenyala el paper central de la libido i les seves fases d'evolució [7] dels seus estudis es dedueix la funció inevitable d'un cert control de la sexualitat per fer viable la societat [8] així com el risc que la repressió pot abocar a la neurosi [9] modernament [10] Klein i Lacan han matisat les teories de Freud.

Entre els qui opten per atribuir a la repressió social l'origen de qualsevol conflicte associat a la sexualitat destaquen Reich i Marcuse el primer insisteix en el fet que la neurosi caracterial és provocada per la repressió de la sexualitat instaurada per la societat i Marcuse preconitza la reconciliació d'Eros i la civilització hom fa notar freqüentment que la relació entre opressió social i repressió sexual és real però no tan rectilínia com creia Reich sinó més complexa i contradictòria.

Cal retenir en qualsevol hipòtesi el delicat equilibri que exigeix la coordinació entre la dinàmica psíquica personal i la regulació social el món del treball de la llei de la política de l'economia etc. en els comportaments relatius al sexe.

Elaborat a partir de l'article "sexualitat" de la Gran Enciclopèdia Catalana.

ACTIVITAT 4

Planteja't, per a cadascun dels requadres del text següent, si hi ha d'haver un signe de puntuació i, en cas afirmatiu, quin ha de ser.

Si partim de la noció clàssica d'objectivitat ☐ que es construeix sobre el supòsit d'una separació total entre subjecte i objecte ☐ cosa que permetria obtenir coneixement autonomitzat del subjecte que l'ha aconseguit o que en disposa ☐ s'ha de dir que la sociologia no pot atènyer ☐ aquest estatut d'objectivitat ☐ tanmateix ☐ aquesta noció clàssica ☐ en què l'objectivitat es basteix sobre l'anul·lació del subjecte ☐ ja ha estat qüestionada des de les ciències de la naturalesa ☐ el principi d'objectivitat ☐ que consisteix a “treure la nostra mirada del procés de veure” ☐ ha estat discutit des de la física pel principi antròpic ☐ que sosté que “la presència d'observadors a l'univers imposa constriccions no solament a la posició temporal d'aquests, sinó també al conjunt de propietats del mateix univers” (Barrow i Tipler, 1986).

El principi antròpic ☐ en definitiva ☐ suggereix que l'única manera d'objectivar ☐ és des del *logos* ☐ des de la raó ☐ des del pensament ☐ per bé que aquest mateix pensament forma part d'allò que s'observa ☐ en un cert sentit ☐ el principi antròpic ☐ situa les ciències de la naturalesa al mateix nivell de les dificultats epistemològiques que fins ara s'havien considerat específiques ☐ de les ciències socials.

És indispensable ☐ doncs ☐ revisar el concepte clàssic d'objectivitat i substituir-lo per un altre que estigui fonamentat ☐ en l'explicitació de la relació ☐ entre el subjecte que coneix i l'objecte que és conegut ☐ i substituir la idea d'objectivitat estàtica per la noció de procés d'objectivació ☐ en el primer cas es tractaria ☐ d'una banda ☐ de fer explícit i transparent el punt d'observació ☐ des del qual es percep la realitat i ☐ de l'altra ☐ de prendre consciència ☐ en la mesura que es pugui ☐ dels propis prejudicis per tal de neutralitzar-ne els efectes i aconseguir ☐ una certa neutralitat valorativa ☐ pel que fa al segon cas ☐ aquest procés d'objectivació seria el resultat d'una triple acció ☐ primer ☐ de trencar amb el sentit comú ordinari ☐ després ☐ de trencar ☐ amb la mateixa teoria científica ☐ i ☐ tercerament ☐ de fer transparent la relació de l'investigador amb l'objecte estudiat.

Fragment lleugerament manipulat de Salvador Cardús (coord.) (1999), *La mirada del sociòleg* (Barcelona: EdiUOC i Proa, cap. 6).

ACTIVITAT 5

Puntua el text següent.

França una lliçó de periodisme

Algun dels grups que dominen el periodisme espanyol ha defensat públicament la idea que la divulgació de cintes magnetofòniques que contenen converses privades és un exemple de llibertat d'expressió al mateix temps a França la publicació d'unes fotografies sobre la vida personal de François Mitterrand ha reobert el debat entorn dels límits entre el deure d'informar i el dret a la intimitat potser *Paris Match* ha publicat la fotografia on es veu Mitterrand acompanyat de la seva filla natural a partir d'una indiscreció volguda pel mateix president però l'important és el tractament que s'ha donat a la notícia i el debat que ha provocat la majoria dels mitjans de comunicació inclosos la ràdio i la televisió han optat per tractar aquesta qüestió d'una manera discreta entenent que no es tracta ni de bon tros d'un afer important per als interessos de França i sempre posant l'èmfasi en la irregularitat que suposa que Mitterrand hagi mantingut una segona família a càrrec de l'erari públic com sembla que ha passat alguns diaris fins i tot han explicat les discussions que hi ha hagut als consells de redacció sobre l'enfocament que calia donar a aquesta notícia a l'Estat espanyol hi ha testimonis abundants d'actuacions periodístiques totalment diferents des de fotografies que s'han utilitzat per provocar divorcis i trencaments financers fins a acusacions no provades sobre actuacions presumptament il·legals de familiars de polítics tot això és inconcebible a França i en general a qualsevol societat amb una tradició democràtica arrelada on els mitjans de comunicació seriosos són els primers a intentar situar el debat polític sempre complex en el terreny que li és propi.

Elaborat a partir d'un editorial del diari *Avui*.

II. GRAMÀTICA NORMATIVA

1. Ús de les preposicions

Ø (complement directe) L'àvia mirava Ø la néta El gat perseguia Ø la rata	A (complement directe, casos particulars) Jo et mirava a tu / S'enganya a si mateix (<i>pronoms tòpics</i>) Es miraven l'un a l'altre (<i>recíproc</i>) T'estimava molt; potser més que al seu fill El perseguia com el gat a la rata	
EN (nominal) Insisteixo en el perill	A (canvi) a + infinitiu Insisteixo a fer-ho	Ø (caiguda) Ø + que (conjunció) Insisteixo Ø que no ho faràs
EN <i>circumstància de temps en infinitiu: En acabar el concert, tothom va aplaudir</i> <i>vehicle: Van venir en cotxe</i>		
DE Estaven segurs de l'empresa Abans de venir	Ø (caiguda) Ø + que (conjunció) Estaven segurs Ø que l'empresa no fallaria Abans Ø que vingui	Ø (caiguda) (en preposicions compostes) D'ençà Ø que va caure Des Ø que són a casa
A (lloc en sentit literal) La gent que trobem a l'església Ho dirà a l'aula	EN (lloc en sentit figurat) Els defectes que trobem en l'Església Ho dirà en la reunió de dimarts	
A Anirem a l'hort	EN (davant determinants començats amb vocal) El vaig veure en una barraca Anirem en aquella casa	AMB (vehicle) Van venir amb la tartana del Xic Fugiran amb barca
CAP A Anem cap a la dreta El poble és cap a Esterri Cap al tard	CAP (+demostratiu, adv. a-) Anem cap aquella casa Vés cap allà Vine cap aquí	
FINS Fins ell va venir (=fins i tot) Caminarem fins que el trobarem No vindrà fins demà No vindrà fins divendres	FINS A Anirem amb tren fins a Arenys Vam arribar fins a la barraca No vindrà fins al vespre No vindrà fins a tenir-ho acabat	FINS EN Arribarem fins en aquella muntanya

1. 1 La preposició a davant del CD i el CI

A/ En català (i en la resta de llengües romàniques tret del castellà) el **complement directe** (CD) va sense preposició (vegeu, però, el punt **B**):

- [1] *Van detenir **el propietari de l'empresa***

En castellà, en canvi, el CD animat i específic va amb la preposició **a**:

- [2] *Detuvieron **al propietario de la empresa***

Les proves per reconèixer el CD són la passivització ([3]) i la pronominalització per **el**, **la**, **els**, **les** quan el CD està format per un sintagma nominal determinat ([4]-[7]):

- [3] *El propietari de l'empresa **va ser detingut***
 [4] ***El** van detenir (el propietari de l'empresa)*
 [5] ***La** processaran (la ministra de Sanitat)*
 [6] ***Els** processaran (aquests ministres)*
 [7] ***Les** van detenir (les propietàries de l'empresa)*

B/ El CD porta la preposició **a** en els tres casos següents: (a) quan és un pronomen personal tònic, un pronomen quantificador o indeterminat, o un pronomen relatiu ([8]), (b) quan és animat i està desplaçat a l'esquerra —preposició optativa— ([9]) i (c) quan sense la preposició es podria confondre amb el subjecte ([10]):

- [8] *Us han vist **a tu** i **a ella** / Hem convidat **a tothom** / Els hem convidat **a tots** / És el noi **a qui** han castigat aquesta tarda*
 [9] *(**A**) l'Albert no l'han vist*
 [10] *Qui estima **a Gilbert Grape**? / Qui tem **a Virginia Woolf**?*

C/ El **complement indirecte** sempre porta la preposició **a**. El podem reconèixer perquè en singular se substitueix pel pronom **li** (**els** en plural)

- [11] *Han donat un permís **al condemnat**. → **Li** han donat un permís*
 [12] *Han donat un permís **a la condemnada**. → **Li** han donat un permís*
 [13] *Han donat un permís **als condemnats**. → **Els** han donat un permís*
 [14] *Han donat un permís **a les condemnades**. → **Els** han donat un permís*

Si en voleu saber més: Aurora Bel (2002) "Les funcions sintàctiques" (apartats 2.1.2, 2.2.3 i 2.2.4), al volum 2 de Gramàtica del català contemporani (Barcelona, Empúries).

Posa la preposició a quan calgui.

1. Hem portat un llibre ___ l'Anna.
2. Citaran ___ les dones de 50 a 64 anys perquè es facin una revisió mèdica.
3. Aquesta mesura no inclou ___ls més grans de 18 anys.
4. Gerard va fer notar clarament ___ l'àrbitre que l'havien tirat a terra.
5. Thomas Hamilton va matar ___ setze nens i nenes i ___ una professora.
6. El detingut va dir ___ la Policia que ell no tenia res a veure amb el crim.
7. L'acusada va dir que no havia pogut perdonar mai això ___l seu marit.
8. Aquesta llei afecta ___ les persones amb problemes de mobilitat.
9. Garcia acusa ___ la direcció de l'empresa d'improvisar constantment.
10. El jutge deixa en llibertat ___ nou detinguts pels incidents de la Rambla.
11. El Congrés reclamarà amb urgència ___l Banc d'Espanya els informes tècnics necessaris.
12. Els sindicats demanaran ___ l ministre una altra negociació.
13. La consellera de Justícia confirma ___ la premsa que canviarà ___l director general de Presons aviat.
14. Líbia informa ___l Govern britànic sobre la seva ajuda a l'IRA.
15. L'anticicló afectarà ___ tot Catalunya.
16. Han aconsellat ___ l'Ajuntament de Bilbao que augmenti les mesures de seguretat.
17. Una exposició recorda ___ls exiliats catalans de la Guerra Civil.

1.2 Canvi i caiguda de preposicions

CANVI (columna 2)

CAIGUDA (columna 3)

	1	2	3
Contextos immediats	SN	Infinitiu	Conjunció <i>que</i>
Preposicions			
<i>a</i>	<i>a</i>	<i>a</i>	
<i>de</i>	<i>de</i>	<i>de</i>	
<i>en</i>	<i>en</i>	<i>a/de</i>	
<i>(amb)</i>	<i>(amb)</i>	<i>(a/de)</i>	

EXEMPLES (a partir de *pensar* = ‘recordar-se’):

- [1] Ja has pensat **en** les claus? (SN)
- [2] No podem entrar perquè no he pensat **a** agafar les claus (infinitiu)
- [3] La mare no pensa mai (*en) que m’ha de deixar diners (conjunció *que*)

ENTORNS EN QUÈ ES DÓNA LA CAIGUDA DE LA PREPOSICIÓ

Complement de verb (règim)	No m’acostumo (* <i>a</i>) <i>que mengin bledes al meu costat</i>
Complement de nom	No m’acostumo a la idea (* <i>de</i>) <i>que em deixis</i> El professor mostra interès (* <i>en</i>) <i>que els alumnes aprenguin</i>
Complement d’adjectiu	Estic orgullós (* <i>de</i>) <i>que hagi aprovat totes les assignatures</i>
Complement de preposició	Ho vaig saber abans (* <i>de</i>) <i>que m’ho diguessin</i> No ha parat de treballar des (* <i>de</i>) <i>que va sortir del jutjat</i>
Locució prepositiva	A part/banda (* <i>de</i>) <i>que el whisky no m’agrada, se’m posa molt malament</i>

ALTERNATIVES A LA CAIGUDA DE LA PREPOSICIÓ

Quan la construcció sense preposició i amb *que* resulta forçada ([4a]), es pot recórrer a altres construccions:

[4a] La mostra 1 es diferencia de la mostra 2 **que** tenen dimensions diferents.

[4b] La mostra 1 es diferencia de la mostra 2 **en el fet que** tenen dimensions diferents.

COMPORTAMENT D'ALTRES LLENGÜES RESPECTE DEL CONTACTE ENTRE LA PREPOSICIÓ I LA CONJUNCIÓ *QUE*: el francès i l'italià tampoc admeten el contacte entre la preposició i la conjunció *que*:

Català	5	Em sento molt honrat (*de) que X pensi això de mi
	6	Va insistir (*en) que li donessin les claus del pis
Francès	5'	Je suis très honoré (*de) que X pense cela de moi
	6'	Il a insisté <i>sur le fait qu'</i> on lui donne les clés de l'appartement
Italià	5''	Mi sento molto onorato <i>per il fatto che</i> X pensi ciò di me
	6''	Insistette <i>che</i> gli dessero le chiavi di casa

NO HI HA CANVI DE PREPOSICIÓ en aquells casos en què la construcció *en* + infinitiu (equivalent a *al* + infinitiu, també correcta) té valor temporal:

- [7] Tothom es va posar dret **en arribar** les autoritats
- [8] Tothom es va posar dret **a l'arribar** les autoritats

Si en voleu saber més: Pelegrí Sancho (2002) “Canvi i caiguda de preposicions” (apartat 11.4.5), al volum 2 de *Gramàtica del català contemporani* (Barcelona, Empúries).

Per a consultes: Jordi Ginebra i Anna Montserrat (1999) *Diccionari d'ús dels verbs catalans. Règim verbal i canvi i caiguda de preposicions* (Barcelona, Edicions 62).

1. Omple els buits, si cal, amb les preposicions a, en o de.

1. Es resigna _____ la seva sort
 _____ haver-se de quedar aquí
 _____ que no li reconeguin els mèrits

2. Vam quedar _____ allò
 _____ que hi tornàriem l'estiu vinent
 _____ tornar-hi al cap d'un any

3. En Jordi té por _____ aquella figura de fusta
 _____ quedar-se tot sol a casa
 _____ que el deixin tot sol

4. El felicitarem abans _____ la recepció oficial
 _____ que comenci l'acte
 _____ començar la sessió

5. Ja n'hi ha prou _____ sentir-lo tocar el saxo!
 _____ que cada nit ens toqui el saxo!
 _____ serenata!

2. Aplicant la regla de canvi i caiguda de preposicions, omple els buits, si cal, amb la preposició adequada.

1. Les mesures de reinserció poden tardar anys _____ donar fruits.
2. El Síndic de Greuges planteja en el seu informe la possibilitat _____ que haver estudiat a l'Estat espanyol sigui avantatjós per als adolescents estrangers.
3. Des _____ que han arribat al poder, la població està més espantada que mai.
4. Hi ha unanimitat _____ considerar que hi ha hagut indefensió.
5. Tots han contribuït _____ que aquest episodi lamentable no hagi acabat en tragèdia.
6. L'última _____ intervenir va ser la presidenta.

7. En previsió ____ que no sigui considerada apta, ja prepara un recurs.
8. Volen esperar un temps ____ fer una altra manifestació.
9. No s'han trobat proves ____ que sigui ell el culpable.
10. L'acusada s'ha entestat ____ no voler declarar.
11. La innovació consisteix ____ obrir les fronteres a la banca europea.
12. Es van posar d'acord ____ no mostrar les discrepàncies en públic.
13. El president es va mostrar confiat ____ que les accions judicials no perjudicaran la imatge de Catalunya.
14. Confiaven ____ que la notícia no transcendiria.
15. Tothom va felicitar l'alcalde abans ____ que comencés l'acte.
16. La ministra s'havia entossudit ____ tirar endavant el decret de les humanitats.
17. Les diverses administracions admeten la necessitat ____ que la policia prengui mesures.
18. Els jugadors del Barça estan segurs ____ que guanyaran.
19. Els primers ____ arribar van ser els convidats.
20. El joc consisteix ____ arribar a la meta abans ____ que els adversaris hagin sortit.
21. L'autor es complau ____ convidar-vos a la presentació.

3. Sempre que sigui possible, construeix, seguint el model, tres oracions que depenguin del verb que encapçala cada frase.

Model: La tasca consisteix... a) en això
 b) a / de fer un projecte
 c) que facis un projecte

1. S'ha oblidat... a) ...
 b) ...
 c) ...

2. En Lluís renuncia... *a)* ...
 b) ...
 c) ...
3. Sort que s'ha adonat a temps... *a)* ...
 b) ...
 c) ...
4. El secret està... *a)* ...
 b) ...
 c) ...
5. Estic molt content... *a)* ...
 b) ...
 c) ...
6. Pensa... *a)* ...
 b) ...
 c) ...
7. L'error prové... *a)* ...
 b) ...
 c) ...
8. En Jordi va entossudir-se... *a)* ...
 b) ...
 c) ...
9. Tots dos polítics coincideixen... *a)* ...
 b) ...
 c) ...
10. En Pere estava segur... *a)* ...
 b) ...
 c) ...

1.3 CD i CI + canvi i caiguda de preposicions

Omple els buits, si cal, amb la preposició corresponent. Per fer-ho, recorda les diferències entre el CD (sense preposició) i el CI (amb la preposició a) i les regles de canvi i caiguda de preposicions.

Hi ha tres casos en què el buit no correspon a cap caiguda de preposició; troba'ls.

1. No estem acostumats ____ que ens tractin d'aquesta manera.
2. Avui hem vist ____ls diputats molt contents.
3. S'han entossudit ____ sortir encara que plogui.
4. Semblen haver-se oblidat ____ que això no es pot fer.
5. Els jutges han cridat ____ l testimoni ____ declarar.
6. Els Estats Units volen ____ que el Grup dels Set contribueixi ____ pagar les despeses de la guerra.
7. Aquesta notícia ha trigat molt ____ difondre's.
8. No tenen interès ____ fer-ho bé.
9. Recordeu-vos ____ que ja us havíem avisat.
10. Sobretot, pensa ____ comprar el diari!
11. El Govern insisteix ____ demanar contenció salarial.
12. Ens exposàvem ____ que ens toqués una bomba de ple.
13. Tothom criticava ____ l'entrenador que hagués substituït ____ un defensa per un atacant.
14. No n'hi ha prou ____ anar ben protegit; és millor no sortir al carrer.
15. No us molesteu ____ disculpar-vos.
16. L'hem convençut ____ que no se'n vagi tan d'hora.
17. Han dit ____ la telefonista ____ que no els passi més trucades.
18. Havíem convidat ____ls afectats ____ presentar una denúncia, però s'han negat ____ fer-ho.
19. Donaran el premi ____ l'esportista que hagi batut més rècords.
20. El Govern demana ____ l'oposició ____ que mantingui el consens.

1.4 Les preposicions *per* i *per a*

Variació dialectal

Català oriental oral: usa només **PER** (causa i finalitat)

Part del català occidental oral: generalment usa **PER** (causa) i **PER A** (finalitat)

Estàndard: necessitat d'unificació; s'ha optat per mantenir la distinció entre **PER** i **PER A**

Significat general:

PER = causa	PER A = finalitat
<i>Eixamplaran les voreres PER necessitats d'espai.</i>	<i>Eixamplaran les voreres PER A la seguretat dels vianants.</i>

Altres significats:

PER

- 1 agent: *El text ha estat redactat **PER** Secretaria*
- 2 mitjà: *Transmetran el partit **PER** televisió*
- 3 temps: ***PER** Nadal volem comprar un gall dindi (***PEL** matí, ***PER** la tarda, etc.)*
- 4 espai: *Aquells cargols són **PEL** menjador*
- 5 substitució: *Rebreu una pilota **PER** cada cent punts / T'he pres **PER** la Maria*
- 6 'a favor de': *Catalunya **PER** la pau*

PER A

- 7 destinatari: *El text ha estat redactat **PER A** Secretaria (noteu el contrast amb 1)*
- 8 terme temporal: *Volem comprar un gall dindi **PER A** Nadal (noteu el contrast amb 3)*
- 9 destinació: *Aquells cargols són **PER AL** menjador (noteu el contrast amb 4)*

Verbs (i noms que en deriven) que regeixen PER: *caracteritzar-se, singularitzar-se, preocupar-se (i preocupació), interessar-se (i interès), optar (i opció), decidir-se (i decisió), votar (i vot), apostar (i aposta), lluitar (i lluita), esforçar-se (i esforç), delir-se, maldar, vetllar, demanar, estar ('prestar atenció'), preguntar (i pregunta), frisar (i frisança), tenir pressa, acabar, començar, etc.*

Davant d'infinitiu, dues normes:

FABRA (1918)	COROMINES (1971) + SOLÀ (1987)
PER + infinitiu si aquest SP depèn d'un <u>verb d'acció voluntària</u>; en els altres casos, PER A • <i>He vingut PER veure el Narcís</i> • <i>No tinc prou diners PER A pagar el lloguer</i>	PER + infinitiu en tots els casos: • <i>He vingut PER veure el Narcís</i> • <i>No tinc prou diners PER pagar el lloguer</i>

PER + infinitiu amb valor causal:

Els infinitius amb valor causal només solen ser acceptables en la forma simple quan a l'oració principal hi ha (explícit o implícit) la funció semàntica de pacient (*la sanció **al** director **PER manipular** els fons va ser injusta*). Sense pacient a l'oració principal, l'infinitiu només és acceptable en la forma composta:

* *Hem obert el dossier **PER sospitar** que hi havia irregularitats*
*Hem obert el dossier **PER haver sospitat** que hi havia irregularitats*

Omple els buits amb *per* o *per a*. Tingues en compte que hi ha casos en què són possibles tant l'una com l'altra preposició (les oracions respectives tenen llavors significats diferents).

1. Aquest llibre és _____ l'Anna.
2. Hem comprat un llibre _____ l'Anna.
3. Manresa és una de les ciutats que s'estan preparant _____ l futur.
4. Ens han citat _____ explicar-nos les causes d'aquesta decisió.
5. Hi ha hagut molts detinguts _____ ls incidents de la Rambla.
6. Els accidents han estat provocats _____ la boira.
7. Ha vingut un professor _____ un altre.
8. _____ Nadal sempre van a esquiar.
9. _____ què ho fas, això?
10. Tots els partits han de lluitar _____ la justícia.
11. Les previsions _____ l'any que ve són optimistes.
12. Estaven interessats _____ l'ornitologia.
13. Els joves, _____ un creixement sostenible.
14. En Pau vol un jersei nou _____ la festa.
15. Ja t'ho enviaré _____ correu electrònic.
16. L'Administració hauria de finançar més pisos de lloguer _____ joves.
17. T'has reservat algun dia de festa _____ Nadal?
18. La van multar _____ superar el límit de velocitat.
19. Gràcies _____ haver-me avisat.
20. Gràcies _____ venir.
21. El van criticar _____ condemnar l'homosexualitat.

2. Ús dels pronoms

2.1 Pronoms febles

A diferència dels pronoms forts (*jo, mi, nosaltres, tu, vosaltres, vós, vostè, vostès, ell, ella, ells, elles* i *si*), els pronoms febles es caracteritzen pel fet de ser inaccentuats i formar una unitat prosòdica amb el verb, al qual precedeixen o segueixen. La atonicitat típica d'aquests pronoms explica que estiguin sotmesos a un gran nombre de variacions formals i que presentin una forma **REFORÇADA** (*em parla*), una forma **ELIDIDA** (*m'ha parlat*), una forma **PLENA** (*va parlar-me*) i una forma **REDUÏDA** (*parla-m*). La taula següent recull tots els pronoms febles en les seves diverses formes:

DAVANT DEL VERB		DARRERE DEL VERB	
formes REFORÇADES	formes ELIDIDES	formes PLENES	formes REDUÏDES
davant de consonant	davant de vocal	darrere de consonant o gradual	darrere de vocal
em	m'	-me	'm
ens		-nos	'ns
et	t'	-te	't
us		-vos	-us
es	s'	-se	's
el	l'	-lo	'l
la	l' (la)	-la	
li		-li	
els		-los	'ls
les		-les	
ho		-ho	
en	n'	-ne	'n
hi		-hi	

La taula següent recull les funcions sintàctiques que poden fer els diferents pronoms febles.

FUNCIO	PRONOMS
CD (1) Cada dia veig <u>el Pere /els nois</u> (2) Cada dia veig <u>la Maria /les noies</u> (3) He vist <u>que t'amagaves</u> (4) Jo he vist <u>ovnis</u> (5) Jo he vist <u>dos ovnis</u>	EL (i ELS), LA (i LES), HO, EN (1) Cada dia <u>el /els</u> veig (2) Cada dia <u>la /les</u> veig (3) <u>Ho</u> he vist (4) Jo <u>n'</u> he vist (5) Jo <u>n'</u> he vist dos
CI (6) Enviaré una postal <u>a la nena / a les nenes</u>	LI (singular, masculí o femení), ELS (plural, masculí o femení) (6) <u>Li</u> / <u>Els</u> enviaré una postal [<i>*Els hi enviaré una postal</i>]
Cprep (= C. de règim verbal) (7) Parla <u>de la biblioteca</u> (8) Es refereix <u>a la biblioteca</u> (9) En Pere viu <u>a Maó</u>	EN (si la preposició és "de"), HI (amb altres preposicions) (7) <u>En</u> parla (8) S' <u>hi</u> refereix (9) En Pere <u>hi</u> viu
CC (10) Viu aquí <u>des de l'any passat</u> (11) Estudia <u>a la biblioteca</u> (12) Et miro <u>fixament</u> (13) Escriu <u>a màquina</u>	HI ➤ No se substitueixen els CC de temps. (10) Viu aquí <u>des de l'any passat</u> (11) <u>Hi</u> estudia (12) T' <u>hi</u> miro (13) <u>Hi</u> escriu
C. Predicatiu (o de doble atribució) (14) El Lluís sempre el porta <u>brut</u> (l'abric) (15) Es diu <u>Lluís</u>	HI (generalment), EN (si complementa els verbs "fer-se" i "dir-se") (14) El Lluís sempre l' <u>hi</u> porta (15) Se'n <u>diu</u>
Atribut (16) En Joan és <u>aquest noi</u> (17) El Joan és <u>de València</u> (18) Ets <u>boig</u> (19) És <u>del Barça</u> (20) O ets del Barça o no ets <u>del Barça</u>	EL (i ELS), LA (i LES), HO, EN (16) En Joan l'és (17) El Joan <u>ho</u> és (18) <u>Ho</u> ets / Que <u>n'</u> ets, de boig! (19) <u>Ho</u> és (20) O ets del Barça o no <u>n'</u> ets
Alguns CN dins de CD o atribut (21) Llegiu les instruccions <u>d'aquest aparell</u> (22) Tenien una bona col·lecció <u>de segells</u> (23) La boira va ser la causa <u>de l'accident</u>	EN (21) Llegiu- <u>ne</u> les instruccions (22) <u>En</u> tenien una bona col·lecció (23) La boira <u>en</u> va ser la causa
Subjecte/CD (24) A les onze passa un <u>tren</u> (25) A les onze passen <u>trens</u>	EN (substitueix el complement dels verbs intransitius de moviment, com ara passar, sortir, arribar, marxar i venir, si està introduït per un quantificador o és indeterminat) (24) A les onze <u>en</u> passa un (25) A les onze <u>en</u> passen

COMBINACIONS DE PRONOMS FEBLES QUE FAN DE CD I CI

(26) Portarà <u>el llibre</u> <u>a en Joan/la Joana</u> CD CI (27) Portarà la llibreta a en Joan/la Joana (28) Portarà els llibres a en Joan/la Joana (29) Portarà les llibretes a en Joan/la Joana (30) Portarà allò a en Joan/la Joana (31) Portarà tres llibretes a en Joan/la Joana	(26) <u>L'</u> <u>hi</u> portarà CD CI (27) La hi / L'hi portarà (28) Els hi portarà (29) Les hi portarà (30) Li ho portarà / L'hi portarà (31) Li'n / N'hi portarà tres <i>En els exemples (26)—(29), li → hi</i>
(32) Portarà <u>el llibre</u> <u>als nois/les noies</u> CD CI (33) Portarà la llibreta als nois/les noies (34) Portarà els llibres als nois/les noies (35) Portarà les llibretes als nois/les noies (36) Portarà allò als nois/les noies (37) Portarà tres llibretes als nois/les noies	(32) Els el portarà CI CD (33) Els la portarà (34) Els els portarà (35) Els les portarà (36) Els ho portarà (37) Els en portarà tres

1. Substitueix els segments subratllats per un pronom feble. Fes les modificacions que calgui.

1. Vam quedar en això.
2. Els professors accedeixen a les nostres peticions.
3. No es recorden mai dels favors.
4. Tots hem trobat la sopa salada.
5. Érem molt amics de l'Anna.
6. L'avió sortirà de Barcelona a les 12 del migdia.
7. Sempre duc diners a la butxaca.
8. Van robar totes les monedes a les dones.
9. La Magda ha comprat dues coques a la botiguera.

10. Diré a la seva mare que vingui.
11. Portaré els nois a casa.
12. Posarem el guisat al congelador quan estigui fred.
13. Porta el xumet als nens!
14. Amaga els xumets al nen, que ja és massa gran!
15. Porto les claus a les veïnes.
16. La feina no consisteix en això ni consistirà mai en això.

2. En les oracions següents, que hem extret (o adaptat) de textos reals (orals i escrits), els pronoms febles no s'utilitzen d'acord amb l'ús estàndard: o bé en falten, o bé en sobren, o bé s'utilitza una forma inadequada. En alguns casos, aquest ús inadequat dels pronoms altera la coherència semàntica del text. Fes les modificacions que calgui en cada cas.

1. Per tant, podem veure que els gratacels són molt beneficiosos per a les ciutats, ja que ajuden a acollir la nova població i li atorguen un atractiu que pot ser molt beneficiós econòmicament.
2. S'ha acabat la selectivitat. Milers de persones són les que han passat per ella.
3. Son pare a sobre de l'armari té una... una de pel·lícules! Té com deu, o dotze, o més.
4. Puja la pilota Puyol... Cap a Xavi que li torna.... Puyol... Messi.... La demana Neymar...
5. Però tu te'n recordes d'aquell dia que va haver aquell *pique*, no?
6. És una ciutat més cosmopolita pel sol fet de tenir grans edificis? Òbviament que no. Una ciutat n'és per la gent que s'hi dirigeix, que es queda, que passa.
7. Els gratacels són uns edificis de més de 28 m. d'alçària que no són gaire coneguts a Europa, però que cada vegada s'estan introduint més.

8. La construcció de gratacels ha estat mínima a Barcelona fins ara. Tenim pocs exemplars d'aquests repartits a l'atzar.
9. A Barcelona aquests gratacels es construiran on abans havien altres edificis, com per exemple fàbriques que encara que eren velles estaven en funcionament.
10. En consonància amb això, hi ha també raons ecològiques que em fan estar en contra.
11. Hom tendeix a comprar-se un apartament en un formidable gratacel a la Diagonal de Barcelona; això sí, creuant els dits perquè no edificuin un altre al davant mateix.
12. Aquestes grans construccions poden ser necessàries en llocs com Japó o Hong Kong, on l'espai és limitat i cal fer-hi habitatges per a tots els seus habitants.
13. Un altre emplaçament aprovat és la desembocadura del Besòs, on hi va tenir lloc el Fòrum de les Cultures l'any 2004.
14. Aquestes estructures donen aires de modernitat a les ciutats, ja que en elles s'apliquen noves tecnologies constructives i pertanyen a un art arquitectònic més actual.

3. Restitueix al text els 12 *pronoms febles* que li hem sostret.

Eren prop de les deu de la nit, ja havíem tancat i el grec era a la cambra de bany, on feia la seva neteja setmanal. Jo havia d'endur-me l'aigua a la meva habitació, disposar tot per afaitar-me i recordar-me de sobte que havia deixat el cotxe a fora. Sortiria i em quedaria al costat del vehicle per tal de fer sonar el clàxon si s'acostava algú. Ella s'esperaria fins que sentís que el seu home ja era a la banyera i aleshores, amb l'excusa d'anar a cercar una tovallola, entraria a la cambra i colpejaria des de darrere amb una mena de porra que jo havia engiponat amb l'ajuda d'una bossa de sucre i unes quantes boles d'acer lligades a l'extrem. De primer havíem convingut que encarregaria jo, però després ens semblà que si era ella qui entrava a la cambra de bany, el seu marit gairebé ni faria cas; en canvi, si entrava jo amb l'excusa que buscava la navalla d'afaitar, podia donar-se el cas que ell sortís de la banyera per tal d'ajudar-me a trobar. Bé, després d'haver agredit, tindria sota l'aigua fins que s'asfixiés. Aleshores deixaria l'aixeta una mica oberta, sortiria per la finestra i, per l'escala de mà que jo havia disposat arran del sostre del porxo, baixaria a trobar-me. Em donaria la porra i tornaria a la cuina. Jo ficaria de nou les boles a la caixa del cotxe, desfaria de la bossa, entraria el vehicle, pujaria a la meva cambra i començaria a afaitar-me. Ella s'esperaria fins que l'aigua comencés a filtrar-se a la cuina, i aleshores em cridaria. Esbotzaríem la porta del bany, trobaríem i cridaríem un metge. Em semblava que faria l'efecte com si hagués rel·liscat per la banyera, on, després de donar-se un cop, s'havia negat. La idea vaig treure d'un retall de diari en el qual algú deia que la majoria d'accidents tenen lloc a la cambra de bany.

Adaptat de la novel·la de J.M. Cain *El carter sempre truca dues vegades*.

2.2 Pronoms relatius

Quan una oració amb funció adjectiva comença amb preposició, darrere de la preposició hi va el pronom tònic *què* (per a coses) o *qui* (per a persones):

El text a què et refereixes encara no s'ha aprovat
La persona en qui es va fixar la fiscal és de Madrid

Aquestes oracions també són correctes amb el pronom relatiu compost (article + *qual*):

El text al qual et refereixes encara no s'ha aprovat
La persona en la qual es va fixar la fiscal és de Madrid

Incorreccions freqüents

1. En els casos anteriors, és incorrecte usar el relatiu àton *que*:

* *El text al que et refereixes encara no s'ha aprovat*
 * *La persona en la que es va fixar la fiscal és de Madrid*

2. També és incorrecte ometre la preposició quan és regida pel verb de la frase de relatiu:

* *Les dades que disposem no permeten fer cap previsió*
Les dades de què disposem no permeten fer cap previsió

3. A les oracions especificatives en què el relatiu no va precedit de preposició, el relatiu simple no es pot substituir pel compost.

* *El text el qual vam presentar ahir encara no s'ha publicat*
El text que vam presentar ahir encara no s'ha publicat

1. Omple els buits amb una preposició, si cal, i un pronom relatiu.

Ex.: *Les inversions en què confiava el Govern mesos enrere trigaran a arribar.*

1. Aquest executiu, _____ Telefónica volia renovar el contracte, ha “fitxat” per una altra empresa.
2. A l'aeroport no han arribat els avions nous _____ parlen els diaris d'avui.
3. L'acord _____ han arribat la Generalitat i els sindicats permetrà equiparar els mestres als altres funcionaris.
4. El problema més important _____ s'haurà d'enfrontar l'organització és el mal temps.
5. El judici _____ ens hem referit abans va ser polèmic.
6. El Reial Madrid és l'equip _____ els àrbitres han indicat menys penals en contra aquesta temporada.
7. La llei _____ es prohibeix fumar als restaurants és molt difícil d'aplicar.
8. És difícil que els treballadors acceptin l'esforç _____ els obliga la política econòmica proposada pel Govern.
9. Camats, _____ un retard de l'avió ha impedit assistir a l'acte d'avui, arribarà aquest vespre a Barcelona.

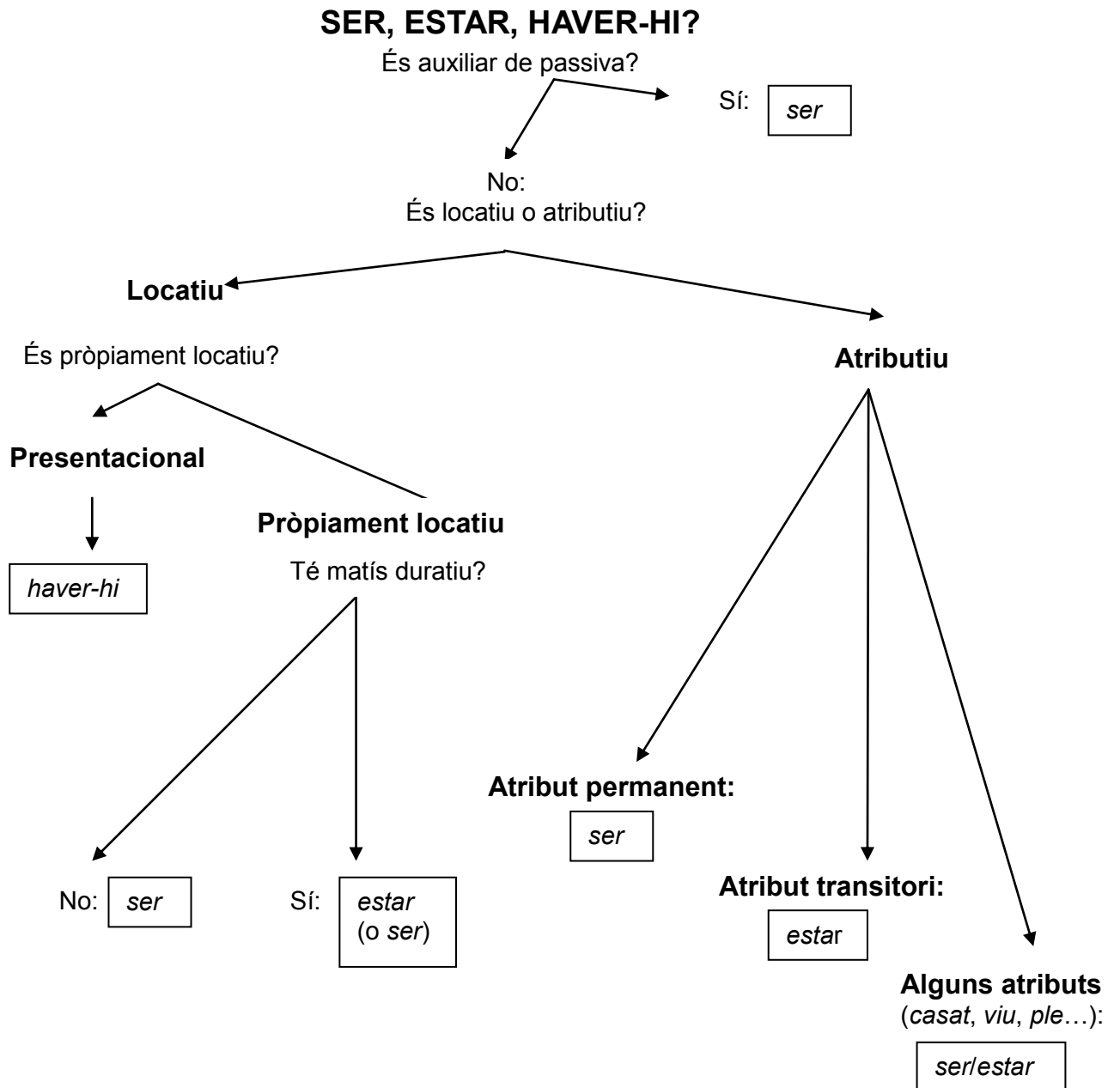
2. Transforma les frases següents passant al davant la paraula subratllada amb l'article determinat (el/la/els/les). La frase que en resulti tindrà un pronom relatiu.

Ex. *Em referia a un problema difícil de resoldre.*
 El problema a què em referia és difícil de resoldre.

1. Ens referim a una lleï ambigua.
2. L'àrbitre s'ha dirigit a un jugador que no havia fet cap falta.
3. Pensem en un polític molt polèmic.
4. Ens dediquem a una professió molt compromesa.
5. El Reial Madrid està interessat en un entrenador totalment desconegut.
6. A vegades ens fixem en coses poc importants.
7. Hem tingut accés a un testimoni molt interessant.
8. Ens dirigíem a uns carrers molt solitaris.
9. Aquesta empresa sempre confia en professionals poc especialitzats.
10. Hem accedit a una part de la ciutat que és molt poc segura.
11. Hem parlat amb una persona molt important.
12. La presidenta del Parlament s'ha entrevistat amb un escriptor molt famós.

3. Ús d'algunes formes verbals

3.1 *Ser, estar i haver-hi*

Els usos locatius: síntesi

Construcció	Verb preferible	Exemple
Pròpiament locativa	SER	<i>Avui som a casa</i> <i>És aquí mateix</i>
Pr. locativa, matís duratiu	ESTAR (SER)	<i>Avui estarem a casa tota la tarda</i> <i>(Avui serem a casa tota la tarda)</i>
Presentacional	Haver-HI	<i>Hi ha molta gent</i> <i>A la platja hi ha unes noies estrangeres</i> <i>A la platja hi ha la Júlia</i>

Els usos atributius: síntesi

Propietat	Verb preferible	Exemple
Permanent	SER	<i>És de Tortosa</i> <i>És grassa</i>
Transitori, matís duratiu	ESTAR	<i>Està cansat</i> <i>Està grassa</i> <i>Està a l'abast</i> <i>Està en coma</i> <i>Està en condicions</i>
Alguns casos intercanviables	SER/ESTAR	<i>És viu / Està viu</i> <i>És casat / Està casat</i>

La passiva: síntesi

Construcció	Verb exclusiu	Exemple
Passiva	SER	<i>Els presos són conduïts als vehicles</i> <i>Aquestes conductes seran recompensades</i>

1. Completa les oracions següents amb formes del verb *ser*, *estar* o *haver-hi*.

1. Neymar no _____ al cas.
2. Quan el taxi em va deixar a l'hotel vaig pensar que _____ en els suburbis de Managua.
3. El Barça va _____ fundat l'any 1899.
4. Aquest establiment _____ tancat per vacances del 2 al 20 d'agost.
5. A l'abril els rituals de festeig i de construcció del niu _____ en plena efervescència.
6. ¿On _____, la parada de l'autobús?
7. ¿On _____, els flams que acabem de comprar?
8. A la bossa vermella _____ els flams que acabem de comprar.
9. L'actuació de l'àrbitre va _____ decisiva.
10. Aquest assumpte no _____ gaire clar.
11. La pilota torna a _____ en joc.
12. La presa feia anys que _____ buida.
13. En Joan no _____ gaire de la broma, però avui _____ de broma.
14. ¿I vosaltres, a quina distància _____ de Barcelona?
15. La masia _____ entre el bosc i els camps de blat.
16. —¿Que _____ la Júlia?
—No, no _____.

3.2 El gerundi

USOS INCORRECTES DEL GERUNDI

1. Gerundi amb valor de **posterioritat**: **Va veure'l anant tot seguit cap a ell* (contrasteu aquesta frase amb *Va veure'l anant cap a la feina*).
2. Gerundi amb valor de **conseqüència**: **La moto es va estavellar contra l'arbre, trencant-lo* (contrasteu aquesta frase amb *La moto es va estavellar contra l'arbre anant a 200 per hora*).
3. Gerundi amb funció de **complement del nom restrictiu/especificatiu**: **La llei establint els drets dels ciutadans s'aprovarà dijous* (frase correcta: *La llei que estableix els drets dels ciutadans s'aprovarà dijous*).
4. Gerundi en **perífrasis amb portar/dur o venir** amb valor de continuïtat: **Porten/duen tres anys estudiant anglès* (frase correcta: *Fa tres anys que estudien anglès*), **Ho vénen dient des de fa tres anys* (frase correcta: *Fa tres anys que ho diuen*).

Uneix les frases següents posant en gerundi el verb que hi apareix en majúscules sempre que això sigui correcte; en cas que no ho sigui, busca una altra possibilitat.

- Ex. 1** L'operació militar pretenia proveir la població / LLANÇAR aliments, medicines i roba des de l'aire.

L'operació militar pretenia proveir la població llançant(-hi) aliments, medicines i roba des de l'aire.

- Ex. 2** Les grans superfícies demanen poder obrir els diumenges / TROBAR-SE amb el rebuig de les associacions del petit comerç.

Les grans superfícies demanen poder obrir els diumenges, però es troben amb el rebuig de les associacions del petit comerç.

1. L'ajuntament de Barcelona vol evitar els embussos al centre de la ciutat / POSAR en marxa un pla que hi restringeixi la circulació de vehicles els dies més conflictius.
2. L'ús del vídeo a les escoles fomentarà l'ensenyament electrònic / PERMETRE l'aprenentatge des de casa per mitjà de la televisió.
3. Aquest golfista s'ha situat el primer en el torneig de Brisbane de golf / PRESENTAR una targeta amb 199 cops.

4. S'ha emès un comunicat / INFORMA dels nous horaris comercials a la ciutat de Reus.
5. No m'estranya que n'estigui fart: (verb +) TREBALLAR vint anys en aquesta oficina.
6. El francès Yannick Noah va arribar a la final del torneig de Sidney de tennis / DERROTAR Aaron Krickstein per 6-1 i 6-3.
7. El fiscal acusa els quatre presumptes terroristes d'assassinat múltiple / DEMANAR una pena de dos mil anys per a cada acusat.
8. El Barça va confirmar ahir que està en un bon moment de joc / GUANYAR el Caja Bilbao per 81 a 101.
9. Avui s'ha fet el sorteig tradicional de Nadal de la loteria / SORTIR premiat amb la grossa el número 28.171.
10. S'ha anul·lat el decret / PROHIBIR la circulació de camions la nit dels dies festius.
11. L'Espanyol no guanyarà mai la Lliga / JUGAR d'aquesta manera.
12. El Parlament de Catalunya començarà les vacances el 2 de desembre / no TORNAR a l'activitat fins al 3 de febrer.
13. M'han encomanat 20.000 unitats d'un nou senyal de circulació / ADVERTIR del perill de relliscar els dies de boira.
14. ¿No creus que t'hauries de disculpar? (verb +) ESPERAR-te una hora a peu dret.
15. La directiva del FC Barcelona ha justificat l'augment de les quotes dels socis / DIR que així quedaran compensades algunes despeses imprevistes.
16. El Departament d'Educació vol estimular els joves a dedicar-se a la investigació / AUGMENTAR la dotació econòmica de les beques d'ampliació d'estudis.

4. Activitats de transformació oracional

Completa la segona oració de cada parella de manera que el seu sentit sigui equivalent al de la primera oració.

1. Volem comprar moltes carpetes.

De carpetes_____.

2. Ens van dir: "Si voleu, podeu venir a la festa."

Ens van dir que_____.

3. Avui hem parlat d'aquesta pel·lícula.

Aquesta és la pel·lícula_____avui.

4. Et compro un gelat, si vols.

Si vols un gelat, _____.

5. Em sembla bé sortir d'hora.

Estic d'acord_____.

6. Hem de pagar l'excursió deu dies abans; això permetrà pagar per endavant totes les despeses.

Hem de pagar l'excursió deu dies abans,_____ permetrà pagar per endavant totes les despeses.

7. Jo crec que es parla massa de futbol.

Jo crec que_____, de futbol.

8. No es pot fer una paella sense arròs.

L'arròs és un ingredient_____no es pot fer una paella.

9. La gent es pregunta el motiu pel qual ho han fet així.

La gent es pregunta_____ho han fet així.

10. El metge va dir al Joan: "No beguis alcohol".

El metge va prohibir_____ que_____.

11. Ens van recomanar: “Si podeu, sortiu més d’hora.”

Ens van recomanar que_____.

12. Aquesta tarda hem parlat d’un actor molt especial.

L’actor_____és molt especial.

13. Ja m’han presentat el director.

El director_____.

14. Et regalo un conte, si vols.

Si vols un conte, _____.

15. No t’oblidis de baixar les escombraries!

Pensa_____.

16. Haurien de sortir ben d’hora; això els permetria arribar al poble abans de dinar.

Haurien de sortir ben d’hora,_____els permetria arribar al poble abans de dinar.

17. La professora va dir a l’Ernest: “No surtis al pati”.

La professora va prohibir_____ que_____.

18. Diria que es llegeixen poques novel·les.

Diria que_____, de novel·les.

19. No es poden fer truites sense ous.

Els ous són un ingredient_____no es poden fer truites.

20. No em desdic en absolut del que vaig dir ahir.

_____, del que vaig dir ahir.

5. Activitats de lèxic

OBRES DE CONSULTA PER FER LES ACTIVITATS

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (2007) *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC) Barcelona, Palma, València; Edicions 3 i 4, Edicions 62, Moll, Enciclopèdia Catalana, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2a ed. [<http://dlc.iec.cat/>]

ENCICLOPÈDIA CATALANA (1999) *Gran diccionari de la llengua catalana*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana. [<http://www.grec.net/home/cel/dicc.htm>]

Jordi GINEBRA i Anna MONTSERRAT (1999) *Diccionari d'ús dels verbs catalans. Règim verbal i canvi i caiguda de preposicions*, Barcelona, Edicions 62.

1a/ Completa les frases següents amb el mot més adequat dels dos que hi ha entre parèntesis. Tingues en compte que en alguns casos totes dues opcions són possibles.

1b/ Fes una frase amb el mot de la parella que no hagi col·locat.

1. Aquest any la producció _____ (mitja/mitjana) d'avellanes ha estat superior a la dels últims anys.
2. Mentre es fa el dinar, podríem anar _____ (parant/posant) taula.
3. Li han venut un trencaclosques _____ (incomplet/incompleert): hi falta una peça.
4. Arran de l'explosió es va crear una situació molt _____ (confusa/confosa) als voltants de l'edifici.
5. Avui el sol s'ha _____ (posat/post) a les 20 hores.
6. Has de fer servir un llenguatge senzill perquè el lector _____ (mitjà/mig) el pugui entendre.
7. L'oposició ha demanat una comissió per aclarir la implicació de l'exministre en els casos de _____ (tràfec/tràfic) d'influències.
8. El rumor s'havia estès a partir dels _____ (mitjans/medis) periodístics de la capital
9. El projecte presentat es _____ (compon/composa) de cinc parts.
10. Tots els canvis s'han produït _____ (arran/arrel) del decret del govern.
11. Aquest pou no és tan _____ (fondo/fons) com ens pensàvem.
12. No el preocupa res: s'ho tira tot a l'_____ (espatlla/esquena).
13. Per certificar el contracte cal dur un certificat _____ (mèdic/metge).

14. Els francesos solen _____ (donar/fer) dos petons a cada galta per saludar.
15. Es tracta d'un advocat molt _____ (zelós/gelós) en el compliment de les seves tasques professionals.
16. La víctima va _____ (assenyalar/senyalar) el violador sense dubtar.
17. La manca de recursos fa que ens enfrontem a una perspectiva econòmica _____ (aterradora/aterridora).
18. No havien previst que el _____ (nombre/número) d'assistents fos tan elevat.
19. El públic s'anava desinflant a _____ (mesura/mida) que l'equip anava encaixant gols.
20. Escombra bé el terra: que no hi quedi _____ (gens/res) de sorra.
21. Li va desaconsellar aquella inversió tan poc _____ (rendible/rentable).
22. El príncep va pujar al _____ (tro/tron) en morir son pare.

2. Decideix si en les frases 1-6 els segments en negreta són correctes o incorrectes. Per fer-ho, llegeix abans els articles *confondre*, *saber*, *berenar*, *importar* i *obsequiar* del DIEC que et proporcionem més avall (tingues en compte la informació sintàctica que contenen els articles).

- 1 La instrucció de l'exercici de Català I és d'allò més **confosa**.
- 2 «Què li darem en el noi de la mare, què li darem que li **sàpiga** bo...».
- 3 Van **berenar pa amb oli**.
- 4 No **l'importava** arribar sempre tard.
- 5 El dia del meu aniversari em van **obsequiar molts regals**.

confondre [ger. *confontent*; p. p. *confós*; ind.pr. 1 *confonc*; subj. pr. *confongui*, etc.; subj. imperf. *confongués*, etc.] v. tr. Reunir, barrejar (coses anàlogues) de manera que no es poden distingir les unes de les altres. *El Segre i l'Ebre confonen llurs aigües.* | pron. *Confondre's dues coses, confondre's una cosa amb una altra. Els nobles s'havien confós amb el poble. Abans de la creació els elements es confonien en el caos.* || Prendre l'una per l'altra (dues persones o dues coses que s'assemblen), identificar falsament. *Dos germans que s'assemblen a tal punt que hom els confon. Confondre les dates. Confondre Demòstenes amb Ciceró.* | pron. *Els objectes, de nit, es confonen.*

Torbar, desconcertar, desbaratar, reduint a la impotència. *Confondre els seus enemics. Déu ha confós la seva supèrbia. Que el cel et confongui!* | Desconcertar en la discussió deixant sense saber què dir. || Avergonyir, esp. desconcertar la modèstia, la humilitat, (d'algú). *Em confoneu amb els vostres elogis, amb les vostres bondats.* || pron. *Fondre's, confondre's.* | FIG. *Confondre's en excuses.*

saber¹ [ind. pr. 1 *sé*, 2 *saps*, 3 *sap*; ind. fut. *sabré*, etc.; subj. pr. *sàpiga*, etc.; subj. imperf. *sabés*, etc.; imper. *sàpigues, sàpiga, sapiguem, sapigueu, sàpiguen*] v. tr. Conèixer completament, tenir coneixença que (una cosa) és, s'ha esdevingut, per la informació que en tenim. *Saps els motius del seu refús? Saber què cosa és la pobresa. Saber una casa per llogar. Jo sé un metge que ha guarit tots els malalts de la passa. Ell va fer com si no sabés res del que havia succeït. D'aquest afer, no en vull saber res. Tu saps com l'estimo. No ha vingut ningú, que jo sàpiga. Fer saber alguna cosa a algú. Ho donaré a la noia que tu saps. Vés a saber la veritat.* | **no saber algú què es fa** [o **no saber algú què es diu**, o **no saber algú què es pesca**] Estar molt atabalat, destarotat. | **saber algú de quin mal ha de morir** Conèixer els fets que s'esdevindran, esp. els que presenten un caràcter negatiu. | **és a saber** o simpl. **a saber** Fórmula per a entrar en el detall d'alguna cosa. *Les estacions de l'any, és a saber, la primavera, l'estiu, la tardor i l'hivern.* | **no sé qui** Algú que no conec. **no sé què** Quelcom que no conec, que hom no pot definir. *Té un no sé què de repugnant. estar no sé com* Tenir un malestar indefinible. | **Déu sap** [o **qui sap**] Expressió que denota la ignorància d'una cosa. *Enssalvarem Déu sap com. On van? Déu ho sap. Qui sap quan tornaran.* | **qui sap?** Potser. - *Que ens tornarem a veure? -Qui sap?* | **no se sap mai** Expressió que indica la incertesa d'un fet. || Posseir la ciència, l'art, la pràctica (d'alguna cosa). *Saber el llatí. Saber les matemàtiques. Saber de gramàtica, de música. Saber una mica de tot. Saber fer alguna cosa. Saber llegir, escriure, comptar. Saber de llegir, d'escriure. Sap parlar quatre llengües. Sap guiar l'automòbil. Saber acontentar-se del que un hom té. Saber viure. Ell sap més que jo. El desig de saber.* | No sabia dir-vos-ho. | **saber-la llarga** Tenir molta experiència i astúcia. | Haver après. *Saber la lliçó. Saber un actor el seu paper.* || intr. Tenir tal o tal sabor, olor. *Aquest llard sap a ranci.* | **saber bé** [o **saber bo**] Ésser agradable. *Què li darem que li sàpiga bo?* | FIG. **saber greu** Lamentar una cosa o una situació, sentir pena que s'hagi esdevingut o s'esdevingui. *Li sap greu que no hi hagi anat.*

berenar¹ *m.* Menjada que es fa a mitja tarda, entre el dinar i el sopar. || El que es menja per berenar. *Portava el berenar al sarró.* || En algunes contrades, esmorzar. | **berenar sopar** Menjada que es fa entre el berenar i el sopar en substitució d'aquests.

berenar² *v. intr.* Menjar el berenar.

importar *v. tr.* Emmenar com a conseqüència. *Això importa una despesa considerable.* | Una cosa que hom ha de pagar, pujar (a tant). *No hi anirem perquè el viatge importa molts diners.* || *intr.* Ésser de conseqüència, ésser d'importància, per a algú. *M'importa molt de saber-ho. Això són coses que a ell no li importen.* | *ABS. Importa que hi vagis. No importa!* || Introduir en un país (productes estrangers).

obsequiar *v. tr.* Mostrar deferència (envers algú) omplint-lo d'atencions, fent-li presents, invitant-lo a festes, àpats, etc. *En aquell poble saben molt d'obsequiar els forasters.*

3.1 Omple els buits de les oracions a i b amb el verb més adequat. Has de triar dos verbs diferents d'entre els tres que et proposem en cada cas (també quan hi ha dos buits per omplir). Tingues en compte que en alguns casos tots dos verbs es poden usar en el mateix context.

3.2 A c, escriu una frase amb el verb que no hagi pogut usar a a i b.

1. SERVIR / ESCAURE / ATENDRE

- a. Ha dit que les tisores no li _____. Necessita un ganivet.
- b. Ha dit que aquest vestit no li _____. És de dona gran.
- c. _____

2. CALLAR / PRETERIR/ AMAGAR

- a. _____ els defectes dels altres és caritat. _____ a temps és prudència.
- b. Les noves eines cartogràfiques són un instrument de gran potència i relativa senzillesa que seria insensat de _____.
- c. _____

3. INSISTIR / PERSISTIR / MALDAR

- a. Ell és qui ha _____ a arribar fins als tribunals i judicialitzar el problema.
- b. L'entrenador ha _____ en les últimes hores en la necessitat que l'equip vagi millorant a poc a poc.
- c. _____

4. POSPOSAR / AJORNAR / ENDARRERIR

- a. El Consell pot _____ la decisió final a una votació unànime per part del mateix Consell.
- b. L'aprovació del projecte s'ha _____ perquè no s'ha acabat l'estudi d'impacte ambiental.
- c. _____

APÈNDIXS

A. Exercicis d'ortografia

A.1 Accents i dièresis

Treu i posa accents i dièresis on calgui.

1. Entrada gratuïta per als socis del Club Super3.
2. Bellugueig i humor per a totes les edats. Casa Golferics, Gran Vía, 491. Barcelona.
3. Obriràn una seu virtual per satisfer la curiositat de tots els internautes.
4. Si ens deixessin, aniríem al quiosc i ens enduríem tots els diaris. Això només pot succeir a Internet.
5. Faran un concurs per esbrinar quí és l'autor d'un disc tan ben produït.
6. Aquesta mesura es podria traduir en un programa pilot en un centre penitenciari.
7. Ho hem fet sense caure en la demagogia.
8. El conseller compren la preocupació dels professors d'educació secundària.
9. El TSJC ha demanat que es creïn les places necessàries.
10. El tramvia serà finançat majoritàriament per la iniciativa privada.
11. La xarxa de metro està pràcticament acabada.
12. El notari no ho enten. La notaria tampoc.
13. Aquest oficial dirigeix les gestes heròiques de l'exèrcit que va esclafar el nazisme.
14. Substituíu l'Iraq per Albània.
15. El guio va seduir el productor Lawrence Bender i l'actor Robin Williams, i tots dos van contribuir a portar a bon port aquest melodrama psicològic.
16. Seran la cònsola i la vídeocàmera del segle XXI.
17. Quan feieu el pessebre a casa, hi posaveu el caganer?
18. Va néixer al País Valencià i es va fer famós gràcies a les seves novel·les policiaques.

19. La mirava des de l'àmpit de la finestra.
20. Cadascún dels fans pot escollir la cantant que li agradi mes.
21. El món està plè de nois i noies que podrien triomfar amb l'ajuda del marqueting.
22. Una mesura per reduir el contagi seria crear espais on els toxicomans poguessin anar a punxar-se.
23. Caldria que els metges se'n fessin carrec.
24. Es un mon suggerent i ple de simbolismes.
25. L'intercanvi de xeringues si que es podria aplicar.
26. L'anonimat de les persones que canviessin les xeringues estaria garantit.
27. La xeringa en si està considerada una arma.
28. Aquest mes protagonitzarà un *thriller* de ciencia-ficció.
29. Un empleat de la neteja té problemes quan descobreix les seves extraordinaries facultats mentals.
30. Aixó no t'ho puc dir perquè no es cert, però treballo moltes hores diàries.
31. Va seleccionar els moments en que l'infermer netejava el malalt.
32. Els fruits del bosc i el bestiar popular són la base de l'economia de la població.
33. L'objectiu d'aquest certàmen és promoure la creació en el món de la cultura.
34. Això dona un aire mític als rius Tigris i Èufrates, a Mesopotàmia.
35. Els talaiots d'aquest període estan construïts amb la tècnica ciclòpia.
36. L'audiència no és cansa ni d'una cosa ni de l'altra, opina Ana Maria Matute.
37. Molts nens i nenes de tot el món han substituït les joguines per la consola. Hauríem de fer un estudi profund sobre aquest fenomen, però no és difícil treure'n algunes conclusions ràpidament.
38. La nau va escombrar la superfície lunar amb el ràdar i hi va detectar hidrògen, tot i que la Lluna no té atmosfera.

A.2 Sinó, si no

*No és blanc, **sinó** negre*
*No són **sinó** dues nenes innocents*

.....

*Sortirem **si no** plou*
*Caldrà invertir-hi diners; **si no**, la Reforma no es podrà aplicar*

1. No hem transgredit el seu dret a la intimitat, ____ tot al contrari.
2. Pérez Juan explica que ara les trucades les centralitza totes la policia, perquè ____ es tornarien bojos.
3. Un contracte no és allò que volen les parts, ____ allò que marca la llei.
4. L'ésser humà no pot ser lliure ____ es creen les condicions que li permetin exercir els seus drets civils i polítics.
5. El personal que es farà càrrec d'aquest servei no són infermers, ____ metges.
6. Els motius no són tan sols econòmics, ____ també d'impacte ecològic.
7. Moltes llengües no podran sobreviure i desenvolupar-se ____ es tenen en compte aquests eixos fonamentals.
8. Aquesta decisió en cap cas ha de ser forçada o induïda, ____ el resultat d'una opció plenament lliure.
9. No es pot considerar que la cosa ha anat bé ____ està satisfet tothom.
10. No faig ____ repetir les paraules que algú ja havia pronunciat.
11. La poesia no és només la música ni només el que diu, ____ el conjunt de tot plegat.
12. ____ es donen les circumstàncies necessàries, no es podrà avançar cap a la pau.

A.3 Tan, tant

tan	tan + adjectiu / participi / adverb: <i>És <u>tan</u> interessant!</i> / <i>És <u>tan</u> ample com alt</i> [<i>tan</i> + adjectiu] <i>És <u>tan</u> donat a queixar-se!</i> [<i>tan</i> + participi] <i>No vagis <u>tan</u> de pressa</i> [<i>tan</i> + adverb]
tant	verb + tant : <i>M'agrada <u>tant</u>!</i> oracions amb valor d'inclusió: <i><u>Tant</u> en Joan com en Pere són grans esportistes</i> oracions comparatives amb nom: <i>Aquesta nit tindrem <u>tant</u> rebombori com abans-d'ahir</i>

- Una mesura _____ dràstica com aquesta sempre és conflictiva.
- _____ sols ha perdut una mica de protagonisme.
- No l'havien criticat mai _____.
- Aquest bulb ha donat plats _____ valorats com la *purrusalda* i la *vichyssoise*.
- Es van sentir alguns ritmes clàssics, i no _____ clàssics.
- El públic no es volia esperar _____.
- Era l'actor preferit d'un productor _____ modern com Elías Querejeta.
- Un esdeveniment _____ popular com els premis Goya encara no té un web oficial.
- _____ el diputat que formula la pregunta com el president de la Generalitat tenen dos minuts i mig, que poden repartir com vulguin.
- Tampoc estava _____ boja quan vaig anar a París.
- Era molt dur créixer en una dictadura, _____ a l'Espanya franquista com a l'URSS.
- Aquest actor és _____ simpàtic com guapo.
- Tothom tenia motius per queixar-se, _____ els pagesos com els obrers.
- Les regles generals, _____ d'interpretació com d'aplicació, són fàcils d'entendre.
- Soprèn trobar una transgressió de les normes en un acte _____ formal.
- L'acte era molt formal, _____ pel que fa a la indumentària com pel que fa al protocol.
- A través de les xeringues es transmet _____ l'hepatitis com l'VIH.

A. 4 Perquè, el perquè, per què, per a què

perquè	conjunció que expressa causa (verb en indicatiu) o finalitat (verb en subjuntiu; <i>perquè</i> equival a <i>per tal que</i>). <i>Vindrà <u>perquè</u> vol sopar</i> <i>Vindrà <u>perquè</u> el convidis a sopar</i>
el perquè	substantiu que equival a “raó” o “motiu”. <i>Els infants es pregunten <u>el perquè</u> de tot</i> <i>No hi ha manera de saber els coms i <u>els perquès</u> de la seva decisió</i>
per què	s’usa en frases interrogatives directes i indirectes (amb un verb de coneixement o de dicció) quan es pregunta per la causa (equival a “per quina raó”). <i><u>Per què</u> ho vols?</i> <i>No sé <u>per què</u> ho vols</i> <i><u>Per què</u> no es va preveure que faria mal temps?</i> <i>Es pregunten <u>per què</u> no es va preveure que faria mal temps</i> també s’usa en frases relatives (poc freqüent) <i>Les coses <u>per què</u> preguntes són interessants</i>
per a què	s’usa en frases interrogatives directes i indirectes (amb un verb de coneixement o de dicció) quan es pregunta per la finalitat. <i><u>Per a què</u> ho vols?</i> <i>No sé <u>per a què</u> ho vols</i> <i><u>Per a què</u> serveix?</i> <i>Es pregunten <u>per a què</u> serveix</i> també s’usa en frases relatives (poc freqüent) <i>Allò <u>per a què</u> treballa és inconfessable</i>

1. No et puc dir que odio la meua obra, _____ no és cert.
2. El president no va explicar _____ la policia va actuar amb tanta contundència.
3. El manual d’instruccions explica _____ serveix cada peça.
4. _____ van arribar tard? _____ hi havia retards a l’aeroport.
5. No ho sap ningú, _____ actua així.
6. El director no va saber explicar el _____ de tants nervis.

7. No ho va dir _____ ningú s'espantés, sinó _____ volia que els jugadors reaccionessin.
8. La consellera es va entrevistar amb els sindicats _____ li expliquessin les seves propostes.
9. Les seves filles no comprenen _____ no la conviden.
10. No sé _____ faig les coses.
11. _____ serveixen, aquestes eines?
12. Hauria de precisar _____ ho va fer.
13. Un polític ha de poder explicar el _____ de la seva actuació.
14. Pensa un moment _____ actues així.
15. Les coses _____ em preocupo no interessen ningú.

B Exercicis de morfologia

B.1 Morfologia nominal: gènere i nombre

Omple els buits, si cal, amb les paraules o les lletres que et semblin adequades.

1. Ho intentaré una o _____ vegades més.
2. M'agradaria fer-vos una pregunta, perquè tinc _____ dubte.
3. Ja ha començat _____ compte enrere.
4. Se li ha acabat la bateria perquè s'ha deixat _____ llums
ences__s.
5. Ara mateix farem un__ anàlis__ ràpid__ dels esdeveniments.
6. Els manifestants han escrit un text__ de protesta.
7. No es pot descartar cap hipòtes__ fins que no s'hagin fet ____
anàlis__ mèdi__s.
8. Avui es disputarà la final de dobles mixt__s del torneig de
Wimbledon.
9. Els esdeveniments polítics internacionals són cada vegada més
complex__s.
10. Cada societat té _____ se__s costums, i _____ corrents del pensament
hi tenen manifestacions diferent__s.
11. Les empreses del sector intenten demostrar que tenir una pòlissa
d'assegurança mèdica té molt__s avantatges.
12. Molta gent juga a la loteria amb un número fix__, pensant que així
tenen més probabilitats d'encertar-lo.
13. Per ser un bon conductor cal tenir uns bons reflex__s.
14. Fa tant__ calor que no paro d'eixugar-me _____ suor.

15. Jo crec, i ho dic entre parèntes___, que la cris___ es resoldrà de seguida.
16. En tornarem a parlar a ___ fi___ del programa.
17. Fem un___ parèntes___, però tornarem després de___ senyals horari___ de les 11.
18. Aquest any ja han mort 41 joves a Barcelona a causa d'una sobredos___ d'heroïna.
19. El Tour tindrà d___s etapes amb un___s pendants molt fort___s.
20. Molta gent es pregunta si l'empresa que va fer fallida ahir té ___ comptes tan clar___s com deia.
21. Comparant els text___s legals de diversos països veiem que les lleis no són igual___s a tot arreu.
22. A partir d'ara s'haurà de portar casc___ amb tota mena de motos.
23. La Joana és capaç___ d'escriure amb lletra de mosquit per estalviar-se un___ full___.
24. Després d'un___ anàlisi tan clar___, no tenim res a dir sobre això.
25. La reacció ha estat unànim___: tots han coincidit a qualificar de precipitada la decisió del Govern.
26. La nova direcció de l'empresa haurà d'eixugar ___ deutes que hi va deixar l'anterior.
27. No un pretext___, dos pretext___, haurà de donar l'entrenador per justificar la derrota.
28. Si traiem les paraules del director general del seu context___, correm el risc d'interpretar-les malament.
29. Comprar als mercats municipals té _____ (= és molt avantatjós).

B.2 Morfologia verbal: aspectes de la conjugació

Omple els buits amb la forma corresponent del verb que trobaràs entre parèntesis al final de cada frase.

1. Dues setmanes més tard, la noia segrestada encara no havia _____. (aparèixer)
2. Hem _____ la transmissió a causa d'una avaria a la línia telefònica. (interrompre)
3. Aquell atleta havia _____ tots els rècords. (batre)
4. El delinqüent ha _____ el caixer del banc. (empènyer)
5. La fiscalia no ha _____ els arguments de la defensa. (admetre)
6. M'agradaria que tots vosaltres hi _____ d'acord i que em _____ la raó. (estar, donar)
7. A mesura que en _____ més dades, us les farem arribar. (tenir)
8. Esperem que avui _____ bon temps. (fer)
9. L'organització _____ l'atenció mèdica. (incloure)
10. Els treballadors _____ avui en una assemblea la seva situació. (debatre)
11. Tothom voldria que la crisi s'acabés _____ per la via del diàleg. (resoldre)
12. _____ deu _____ unes 50.000 persones a l'estadi. (haver-hi)
13. Si no el _____, no li hauríem fet aquesta broma. (conèixer)
14. Aquest matí un cotxe _____ de la carretera i _____ per un barranc. (sortir, caure)

15. A ella li hauria agradat continuar _____ a Barcelona. (viure)
16. Esperem que les condicions meteorològiques no _____ el partit. (interrompre)
17. Si no ens espavilem, _____ l'oportunitat de parlar amb el ministre de Cultura. (perdre)
18. No ho hem pogut veure gaire clar des de la nostra cabina de transmissió, però sembla que hi ha un jugador que _____. (caure)
19. Esperem que els nostres espectadors _____ millor el nostre convidat d'avui després de l'entrevista. (conèixer)
20. Avui s'ha _____ que dissabte hi va haver un assassinat en un carrer de Barcelona. (saber)
21. Un tribunal holandès ha demanat als processats ahir per narcotràfic que _____ davant el jutge. (comparèixer)
22. _____ des del Palau de la Música. (emetre)
23. Si no us voleu equivocar, no _____ cap possibilitat. (excloure)
24. Ara _____ un convidat molt especial. (rebre)
25. Els que no han pogut assistir al concert de Bruce Springsteen creuen que amb una organització més bona haurien _____ a l'estadi. (cabre)

C. Exercicis de sintaxi

Omple els buits, si cal, amb la preposició corresponent. Per fer-ho, recorda les diferències entre el CD (sense preposició) i el CI (amb la preposició a) i les regles de canvi i caiguda de preposicions.

1. Tothom criticava ____ l'entrenador que hagués substituït ____ un defensa per un atacant.
2. Els jutges han cridat ____ l'acusat ____ declarar.
3. No estem acostumats ____ que ens tractin d'aquesta manera.
4. S'han entossudit ____ sortir encara que plogui.
5. Semblen haver-se oblidat ____ que això no es pot fer.
6. Avui hem vist ____ ls diputats molt contents.
7. Els Estats Units volen ____ que el Grup dels Set contribueixi ____ pagar les despeses de la guerra.
8. Aquesta notícia ha trigat molt ____ difondre's.
9. No tenen interès ____ fer-ho bé.
10. Recordeu-vos ____ que ja us havíem avisat.
11. Sobretot, pensa ____ comprar el diari!
12. El Govern insisteix ____ demanar contenció salarial.
13. Ens exposàvem ____ que ens toqués una bomba de ple.
14. No n'hi ha prou ____ anar ben protegit; és millor no sortir al carrer.
15. No us molesteu ____ disculpar-vos.
16. L'hem convençut ____ que no se'n vagi tan d'hora.
17. Han dit ____ la telefonista ____ que no els passi més trucades.
18. Havíem convidat ____ ls afectats ____ presentar una denúncia, però s'han negat ____ fer-ho.
19. Donaran el premi ____ l'esportista que hagi batut més rècords.
20. El Govern demana ____ l'oposició ____ que mantingui el consens.

D. Frases per corregir

1. Tenim que fer tot el que poguem per solventar aquesta problemàtica.
2. Els qui encara depenen de l'economia familiar se senten més lliures alhora de triar uns estudis, d'altres, en canvi, trien els estudis tenint en compte les condicions econòmiques.
3. L'imatge d'una persona assentada tranquil·lament immersa en la lectura d'un llibre o la costum de molta gent de llegir al llit abans de apagar la llum, estan directament relacionades amb el què és un llibre.
4. S'ha de concienciar als estudiants que ells poden ésser els futurs autors d'un cert nombre de textos d'aquesta mena.
5. La utilització de llibres per part dels estudiants és indispensable. Ja que proporcionen una font d'informació importantíssima.
6. No cal oblidar que dintre d'uns anys es podran reproduir textos informàticament amb molta facilitat.
7. També hi ha un detall en el que a vegades no pensem: la forta pendent.
8. Cada cas necessita un material específic per poder fer el seguiment d'aquest.
9. Un esglaó obliga a la persona amb invalidesa a dependre dels altres, eliminant la seva autonomia.
10. A qualsevol ciutadà l'ha de ser fàcil moure's per la ciutat.

11. Un ha de demanar ajuda a algú que li ajudi a baixar a la calzada; un altra ha d'esperar a que arribi un autobús especial amb rampa.
12. A una persona discapacitada l'és molt difícil donar un passeig tranquilament.
13. S'hauria de fomentar la creació de rampes a les ciutats, ja que encara es veuen poques.
14. Insisteixen en afirmar que el futur del català estés en perill.
15. Cal destacar com factor principal l'excés de casos mixtes.
16. Mica en mica es van millorant les infraestructures.
17. Pel que fa a l'article publicat ahir, no discrepo del mateix pel seu contingut, si no pel to utilitzat.
18. A les biblioteques de la nostra facultat que són les que coneixo sovint ens trobem amb què el llibre que volem demanar en préstec no està disponible però sembla que això no preocupa molt al professorat.
19. En molts cassos, fer esport consisteix en passar hores i hores al gimnàs.
20. Alguns pares només veuen als fills alhora d'anar a dormir, enlloc d'anar-los a buscar a l'escola.
21. Aquests vehicles han de tenir l'espai necessari per a què els viatjants vagin còmodes.

22. Ara no poden anar a dinar a la seva casa perquè no els dóna temps.
23. Quan aquests problemes estiguin solucionats surgiran d'altres.
24. Els fills s'habituen a fer lo que els pares fem o els hi diem que fagin.
25. Pel que fa al tren, aquest transport ja no passa tant sovint com ho feia temps enrera.
26. Totes les ciutats de l'àrea metropolitana colaboren per garantir la seguretat del tràfic per les vies.
27. Pel que fa a Internet, Espanya precisa un pla de connexió similar al d'Estats Units per a què molta més gent pugui tenir accés a aquesta.
28. ¿Perquè la televisió és un aparell indispensable per tanta gent?
29. Hi han molts estudis privats als que la classe mitja no pot accedir.
30. Durant els últims anys s'han construït passos per peatons i moltes rampes a les aceres.
31. Occident ha de proporcionar els medis necessaris, tan humans com tecnològics, per a què aquests pobles es puguin desenvolupar, aturant així aquest allau humà que tan afecta al Tercer Mon.
32. Molts semàfors no tenen senyals acústiques per les persones cegues.
33. L'Estat podria finançar un centre d'acollida per aquests animals.
34. I és que sempre que penso amb aquelles imatges em retorna la por.